

V I E N Y B Ė

72 M. 11 N.

BROOKLYN, N. Y.

1958 M. KOVO (MARCH) 14 D.

TEL. APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Dabar

JUOZAS TYSLIAVA

V. Abraitis su J. Ginkum Dirvoj aiškina, kad "New Yorko ... Lietuvių Taryboje nuo 1957 m. spalio 8 d. yra sukurta nelegali padėtis."

Kas gi ją ten sukūrė?

Vadinamo Tautinių Organizacijų Centro vardu, V. Alksninis, J. Sirusas ir P. Narvydas tame New Yorko Lietuvių Tarybos susirinkime reikalavo atsiprašyti dėl vieno socialdemokratų grupės atstovo neakto.

Reikalavimas buvo patenkintas. Be to, socialdemokratui atšaukė ne tik tautininkus įžeidusį atstovą, bet ir adv. Michelsoną, nors tas "moralinės kompromitacijos" klausimas tada dar nebuvo aktualus...

Bet Alksninis su draugais tą New Yorko Lietuvių Tarybos susirinkimą vistiek apleido.

Dabar Abraitis su Ginkum, kurie, beje, buvo sudarę komitetą atskiram Vasario 16 minėjimui rengti, kalba apie "nelegalią padėtį" New Yorko Lietuvių Taryboje...

Atsitiktinai Vienybės pastogėje rastame 1905 m. liepos 31 d. New York Tribune numerį skaitau:

"Aš niekada nepriimsiu didžiajai Rusijai gėdą darančios taikos."

Taip kalbėjo caras Mikalojus Peterburge. Bet tai jau buvo pro kapus einančiojo švilpavimas.

Tame pačiame laikraščio numeryje rašoma, kaip Amerikos gamybos povandeniniai japonų laivai padėję sumurdyti admirolo Roždestvenckio laivyną...

Tuo metu, kai japonų kariuomenė beveik be pasipriešinimo skubėjo užimti Sahalino salą, tai rusų ir japonų taikos delegacijos, su Vitte ir baronu Komura priešaky, jau buvo pakeliui į Portsmouth, N. H.

Nuo tos dienos praėjo beveik 53 metai. Suskidusiam ir parudusiam New Yorko laikraščio numeryje dar nė žodžio apie Lietuvą, bet jos gyventojams taip pat jau buvo gana aišku, kad "milžinas ant molinių kojų" neilgai tvers.

Vilniuje leidžiamas Tėvynės Balsas išidėjo Juozo Smitraus iš New Brunswick, N. J. laišką, kuriame rašoma: "Su džiaugsmu sveikinu

VIRŠUJE: Praeitą sekmadienį, kovo 9 d., Newarko įvyko penktoji iš eilės Jokūbo J. Stuko vadovaujama lietuviška televizijos programa, skirta Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukakčiai paminėti. Nuotraukoje: Lietuvos Gen. Konsulas Jonas Budrys ir Lietuvos Atsiminimų radijo programų direktorius Jokūbas J. Stukas.

Jumi ir Jūsų talentingus choristus ir solistus, dalyvavusius Vilniaus koncerte, transliuotame per radiją iš Maskvos."

Toliau mūsų skaitytojas, dargi buvęs Vienybės biznio vedėjas, tas pats Juozas Smitrus taip dėsto:

"Aš nesu muzikos kritikas, bet per mano 68 metų gyvenimą tokio aukšto ir harmoningo lietuvių koncerto ir kūrybos nesu dar girdėjęs, kaip šį dieną iš Maskvos per radiją. Tai garbė lietuviams ir progresas sykiu su sputniko epocha."

Beje, Smitrus savo laiške cituoja neseniai Vienybėje paskelbtą Operetės choro pirmininko Zigmo Zubrio laišką,

Pasirengimai viršūnių konferencijai

Maniloje, Amerikos, Anglijos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministrai praėjusį trečiadienį sutarė dėl reikalingų pasirengimų galimai vyriausybės galvų konferencijai.

Valstybės sekretorius Dulles pareiškė, kad Amerika sveikintų viršūnių konferenciją, jei ji tikrai prisidėtų prie

būtent, kad "daina, kuri mus šimtmečiais išsaugojo nuo tautėjų, šiandien nyksta..."

Laiško autorius tai vadina "mūsiškių patriotų zurzimu..."

Atrodo, lyg kirvis būtų atitkęs kotę.

nusiginklavimo pažangos, ar padėtų išspręsti rimtas politines problemas. Amerika nenori tikrai spektaklio, kuris žmonėms galėtų sukelti klaidingą jausmą.

Chruščiovas viršūnių konferencijos reikalu pareiškė, kad Sovietų Sąjunga yra palanki pasiruošimams viršūnių konferencijai, tariantis diplomatinio keliu bei privačiai, tačiau jei tokie pasitarimai greitu laiku neduotų vaisiaus, sovietai jų atsizadėtų. Pasitarimai turi būti vedami viešai, kad visuomenė žinotų, kas yra už viršūnių konferenciją ir kas prieš ją.

GUBERNATORIAUS LAIŠKAS NEW YORKO LIET. TARYBAI

New Yorko Lietuvių Tarybos vardu buvo pasiųstas padėkos laiškas gubernatoriui Averell Harrimanui, kuris turėjo kalbėti Vasario 16 minėjime. Gautas toks gubernatoriaus Harrimano atsakymas:

"Thank you for your letter of February 17th. Senator Gaspari gave me a glowing account of the meeting. I only wish I could have been with you."

Kaip žinoma, nukeltame į vasario 23 d. minėjime gubernatorių Harrimanas negalėjo dalyvauti, nes tą dieną turėjo būti Washingtono. Bet jo kalbą minėjime perskaitė specialiai iš Albany atvykęs senatorius Gaspari.

VIENYBĖ

LITHUANIAN WEEKLY
Established in 1886

Juozas Tysliava
Editor and Publisher
192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York
Tel. APplegate 7-7257

Entered as Second Class
Matter October 23, 1907 at
the Post Office of Brooklyn
N. Y. Subscription Rates:
USA, Canada and other
countries \$7.00 for one
year. Advertising rates on
application.

Konferencijos išvakarėse

Ne taip seniai prezidentas Eisenhoweris savo atsakyme Bulganinui rašė: "Jei norima atstatyti pasitikėjimą, reikia visų pirma atstatyti pasitikėjimą duotam žodžiui".

Tokiu būdu jis netiesiogiai taikė Maskvai, kuri jokio duoto pažado neįsteigė.

Dabar, kai beveik tikras dalykas, kad greitai laiku vyriausybės vadai susirinks į naują konferenciją, negalima tydomis praleisti sovietų išdavystės ir apgaudinėjimus. Vakariečiai per paskutiniuosius keliolika metų turėjo įsitikinti, kad Kremliaus žodžiu negalima pasitikėti.

Visą laiką Sovietai skleidžia pasaulyje mintį, kad vakariečiai, ypač Amerika, nenorinti su jais derėtis. Tikrumoje vakarų demokratijos visą laiką gal net per daug, troško derėtis su Sovietais ir, gal net per daug, buvo įsitikinę, kad "ši kartą Maskva bus nuširdi".

Po karo buvo šimtai įvairių konferencijų tarp rytų ir vakarų. Tačiau, ir tie keli susitarimai, pasiekti po ilgų derybų, sovietų buvo ciniskai sulaužyti. Nežiūrint to, Kremliui mažiau pirsčiuku pamojus, vakarų diplomatai išsiruodavo į naują konferenciją.

Tuoju po Stalino mirties didelis optimizmas buvo apėmęs pasaulį, kad Rusijoje iš pagrindų pasikeitė.

Pasekmėje vakarų valstybės, įskaitant ir Ameriką, pradėjo mažinti savo karinius biudžetus ir NATO ginklavimosi programa buvo sulėtinta. Laikė Genevos konferencijos 1955 metais viso pasaulio spauda džiaugėsi prasidėjusiu bendradarbiavimu. Buvo skelbiama, kad pasirašyti keli svarbūs gyvybines reikšmės susitarimai... Bet pirmą negu vasara pasibaigė, Kremlius ir juos paneigė.

Po visų šitų bandymų vakarų demokratijos išėjo susilpnėjusios kariškai ir politiškai.

Kodėl Kremlius užsipyręs siekia viršūnių konferencijos? Dėl to, kad viršūnių konferencija yra naudingiausia propaganda ir duoda mažiausiai konkrečių rezultatų.

Vyriausybės vadai neturi laiko smulkmeniškai gilintis į reikalą ir pasitenkina pasakyti tik kalbas bendrais klausimais.

Europoj kalbama, kad šioj konferencijoj Sovietai bandys

INŽ. ALEKSANDRAS ČAPLIKAS, kandidatas į SLA išdininkus. Kaip iš SLA kuopose dabar vykstančių rinkimų matyti, inž. A. Čaplikas gauna daug balsų. Tai žymus Naujosios Anglijos lietuvių veikėjas, neabejotinai kvalifikuotas SLA išdininko pareigoms.

SVARBUS SUSIRINKIMAS

Kearny, N. J. - Lietuvių Bendruomenės Kearny-Harrison Apylinkės Valdyba kovo mėn. 18 d. 5 val. vak. šaukia visuotinį metinį narių susirinkimą Lietuvių Kat. Bendr. Centro patalpose, 6 Davis Avenue, Kearny, N. J.

Be ellinių reikalų, numatyta Apylinkės Valdybos ir Kontrolės Komisijos rinkimai, pranešimas apie rinkimus į JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybą ir apie šauliamą Pasaulio Lietuvių Seimą.

Prašoma visų dalyvauti.

Nustatytu laiku reikiama narių skaičiui neatvykus, po valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas, bet kuriam narių skaičiui esant.

VIENYBĖ geriausia dovana draugui

Išgauti pripažinimą dabartinės padėties Pabaltijo kraštuose ir centrinėje Europoje. Jie stengsis atimti paskutinę viltį tų kraštų gyventojams kada nors būti išlaisvintiems.

Zinant, kad ši konferencija sovietams reikalinga tik dėl propagandos, vakariečiai irgi turėtų ją pasinaudoti, užtikrindami pavergtas tautas, kad jų laisvę niekad nemainys į kokią nors bazę Afrikoje ar Azijoje ir niekad oficialiai nepripažins sovietų dominavimo tuose kraštuose.

Tokiu būdu Maskvos propaganda taptu bumerangu ir su grįžtu atgal, iš kur buvo paleista. Šioj būsimoj konferencijoj vakariečiai turėtų parodyti savo vienybę prieš raudonąjį kolonializmą.

LAISVOS Nuomonės

Kur tas konstruktyvus darbas?

Naujienose, sausio 20 d. vedamojo straipsnio pabaigoje pasakyta: "Kai organizacijoje mažiau varžytinių ir kivirčių, jos pareigūnai ir nariai gali įdėti daugiau energijos į konstruktyvų darbą". Šiuo pasakymu reiškiamas pasitenkinimas dabartine SLA vadovybe.

Jeigu straipsnis būtų buvęs parašytas ellinio SLA nario, tai jis niekam nerūpėtų. Kadangi vedamasis parašytas p. Grigaičio, tai jis jau vėta analizuoti.

Mes žinome, kad p. Grigaitis jau seniai veda "koegzistencijos" politiką su visų srovių žmonėmis, išskyrus komunistus, nors ir su jais jis yra bendradarbiavęs 1936 m. Tos

"koegzistencinės" politikos rezultatai dabar jau atsiliepi ir SLA organizacijoje.

SLA savo laiku buvo gana veikli organizacija. Jos seimuose, vykstančios lenktynės tarp grupių išdavo SLA naudai. SLA seimai būdavo gausūs, organizacija nemažėjo nariais, saugaliavimo, kaip šiandien nebūdavo.

Dabar narių skaičius sumažėjęs iki 11,614. Vadinasi, per šešis metus SLA neteko 1,633 narių. Nežiūrint to, kad vedami įvairūs vajai ir agitacija išleidžiamos didesnės sumos, negu anksčiau. Ligoje pašalpos fondas savo nariams nemoka tiek, kiek anksčiau mokėdavo. Nuo 1949 metų Lėšų Fondas nebuvo subalansuotas. Vadinasi, verčiamasi su deficitu.

Niekad pirmiau kitų fondų pinigais nebuvo apmokamos Lėšų Fondo sąskaitos. Nuo 1954 m. iš Tautišky Centų buvo paimta \$2,705.44, o iš Našlių ir Našlaičių Fondo \$2,500.00. Nežiūrint to, deficitas vistiek pasiliko. Be to, Pildomoji Taryba skolinasi pinigus Lėšų Fondui net ir iš Pertekliaus (Surplus) Fondo. Tai rodo 1954 metų seimo darbų knyga pusl. 94 ir 1956 metų pusl. 84. Vistiek deficito neišvengta.

Kas daroma Tėvynės turiniui pagerinti, dėl ko sekr. Vinikas tiek sielojasi? Beveik visi skaitytojai jau įsitikino, kad Tėvynės puslapias yra užpildomi ne redaktorius, bet pašalinių asmenų. Ar jie nemokamai jai rašo?

Toliau, aktuaro išlaidos. Po konversijos įvykdymo, aktuaru išmokėta:

1948 m.	— 4,008.32
1949 m.	— 2,566.10
1950 m.	— 4,334.03
1951 m.	— 4,334.03
1952 m.	— 2,631.05
1953 m.	— 549.44
1954 m.	— 5,303.03
1955 m.	— 2,047.85

Vadinasi, konversijos metu Susivienijimui padaryta operacija, bet, matyt, menko chirurguro, nes kasmet buvo reikalinga daryti kita, vis brangiai kaštavusi.

Kitas nenormalumas — tai nominavimas ir rinkimas ligotų kandidatų svarbioms centro pareigoms. Ar sergantis žmogus gali tinkamai atlikti savo pareigas? Bet Pildomoji Taryba vistiek perša tuos kandidatus, arba tiksliau tarus, patį save...

Šių faktų šviesoje p. Grigaičiui reikėtų parodyti koki konstruktyvų darbą atliko dabartinė Pildomoji Taryba, kurią jis taip pat perša SLA nariams.

M. Mažonas

A. S. TREČIONAS, žinomas Amerikos lietuvių veikėjas iš Newark, N. J., kandidatas į SLA viceprezidentus. A. S. Trečionas yra gerai žinomas SLA nariams, nuolatinis komisijų narys ir aktyvus Susivienijimo seimų dalyvis. Dėl jo kvalifikacijų SLA viceprezidento pareigoms nėra ir negali būti abejonės.

DIDELĖS NUOLAIDOS LIETUVIAMS,
kurie pas mus perka drabužių medžiagas savo
giminėms į Lietuvą ir Sibirą pasiusti.
VILNONĖS IR KITOKIOS MEDŽIAGOS
PALTAMS, KOSTIUMAMS IR SUKNELEMS.

SUPERIOR PIECE GOODS CORPORATION
200 ORCHARD STREET NEW YORK 2, N. Y.
TELEFONAS AL 4-8319

ALBERT F. PETERS

(PETRAUSKAS)

Apdraudos ir knygvedybos patarnavimas.
Federalinių, valstybės ir miesto taksų pildymas.

116-55 QUEENS BLVD., FOREST HILLS 75, N. Y.
Tel. VI 3-1477

Namų adresas. 106-53 95th St., Ozone Park 17, N. Y.

APLINK Pasauli

* Visu Baltijos pakraščiu, Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje bei Lenkijoje, sovietai stato bazes balistiniams sviediniams laidyti.

* Formozoje suimtas komunistas, organizavęs sąmokslą prieš maršalą Čian Kai Čeką ir kitus jo vyriausybės narius.

* Prancūzijos premjeras Gailard parlamente patiekė planą Saharos turtais dalintis tarp Libijos, Tuniso, Prancūzijos ir Maroko.

* Rusai pakvietė į Maskvą atvykti Anglijos gynybos ministrį Duncan Sandys. Anglijos užsienio reikalų ministerija pasiskubino paaiškinti, kad tai bus paprastas mandagumo vizitas.

* Sveicarijoje mirė asmeniškas Trockio ir Zinovievo draugas, šveicarų socialistų partijos steigėjas Robert Grimm.

* Rytų Vokietijos fabrikuose panaikinti darbininkų komitetai.

* Rusijoje paskelbtas konkursas paruošti projektą sputniko obeliskui pastatyti.

* Nasseris kaltina Izraelį, kad šis ruošiasi prisijungti Jordaną ir Libaną. Dulles uždarame Kongreso užsienio reikalų komisijos posėdy pareiškė, kad Izraelio sienos nėra galutinai nustatytos ir vieną dieną jos turėsiančios būti pataisytos.

* Ankaros radijas skelbia, kad Egiptas naudojami 6,249 buvusių nacių patarnavimais gynybos srityje. Tų nacių vardai suarabinti.

* Per paskutiniuosius 4 metus į Ameriką imigravo 900,000 asmenų.

* Indonezijos centro vyriausybės parašutinininkai, nuleisti Sumatroje, pradėjo kautynes

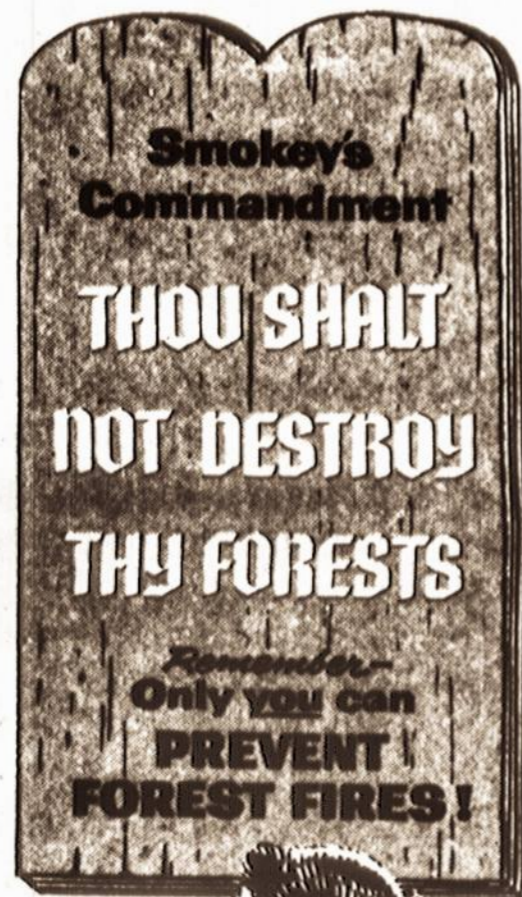
prieš sukilėlius, kurie atsako pripažinti centro vyriausybę.

* Penki amerikiečiai lakūnai pradėjo isivaizduotą penkių dienų kelionę į išorinę erdvę.

* Popiežius Pijus XII trečią dieną minėjo savo vainikavimo 19 metų sukaktį.

* Prezidentas Eisenhoweris sušaukė savo ekonominius patarėjus apsvarstyti priemonės ekonominiam gyvenimui pagerinti. Šiuo metu Amerikoje esama 5,200,000 bedarbių.

* Amerikos sprausminis bombonešis, atlikdamas pratimus Pietinėje Karolinoj, antradienio naktį atsitiktinai numetė neužtaisytą atominę bombą. Atominis sprogimas nevyko. Sprogus įprastiniam užtaisui, buvo sužaloti keli namai ir sužeisti 6 asmenys.

Clevelando Neringos skautų tuntas kovo 2 d. lietuvių salėje surengė Kaziuko mugę. Skautės šiai mūgei gerai pasirengė ir išstatė tautiniais rūbais lėlių, išsiuvinėtais viršeliais albumų, verbų, kepsnių ir kt. Mažoji salė svečiai buvo vaišinami lietuviškais valgiais. Vakare buvo suvaidintas vaizdelis Piršlybos. Vaidino: Z. Peckus, G. Juškėnaitė, J. Gailiūšytė, R. Dumbrys ir I. Gatautis. Nuotraukoj dalis svečių, aplankiusių mugę.

V. Bacevičiaus nuotrauka

RINKIMAI Į PLB SEIMĄ

Vyr. Rinkimų Komisija yra priėmusi ir paskelbusi rinkimų taisyklės JAV LB Tarybai ir JAV LB atstovams į PLB Seimą rinkti. Čia duodama jų santrauka.

DATA: LB Tarybos ir JAV LB atstovų į PLB Seimą rinkimai vykdomi 1958 balandžio 29. Valandas pagal vietos sąlygas parenka vietinės rinkimų komisijos.

VIETINĖS RINKIMŲ KOMISIJOS: Apylinkių neįeinančių apygardos sudėti, rinkimų komisijas sudaro tų apylinkių valdybos; apygardose apylinkių rinkimų komisijas sudaro apygardos valdybos, susitarusios su apylinkių valdybomis. Visų šių komisijų asmeninė sudėtis siunčiama tvirtinti Vyr. Rinkimų Komisijai.

RINKIKAI: Rinkti gali visi pilnateisiai lietuviai, įtraukti į LB apylinkių sąrašus. Į sąrašus traukiami mokantys tautinio solidarumo įnašus ir ne jaunesni kaip 18 metų amžiaus. Mokančiais tautinio solidarumo įnašus laikomi tie, kurie juos įmokėjo už 1957 m. arba sumokės už 1958 m. (rinkikas tai gali padaryti ir pačią rinkimų dieną -- šiuo atveju vietinė rinkimų komisija įtraukia į sąrašą ir leidžia jam balsuoti).

Apylinkių valdybos ir seniūnai rinkimų sąrašus su jų pavardėmis, vardais, amžiumi ir adresais vietinėms rinkimų komisijoms perduoda ne vėliau kaip iki 1958 balandžio 12.

KANDIDATAI: Būti renkamu į LB Tarybą ir atstovu į PLB Seimą turi teisę kiekvienas rinkikas ir rinkikė, ne jaunesni kaip 25 metų amžiaus.

Kandidatų sąraše turi būti: 1) nurodyta, kad tai yra kandidatų sąrašas LB Tarybos arba PLB Seimo atstovų rinkimams, 2) įrašyta kandidato pavardė, vardas, amžius, profesija, adresas, 3) kandidato parašas, kad sutinka būti renkamas ir kad atitinka kandidatų reikalavimus, 4) duota kandidatų siūlytojų pavardės, vardai, amžius, adresai, 5) siūlytojų parašai,

kad jie atitinka rinkimų reikalavimus, 6) kas yra įgaliotas siūlytojų sąrašui atstovauti susizinojimo reikalu.

RINKIMAI APYLINKĖSE IR SENIUNIJOSE: Balsavimo vietą ir balsavimo dėžę parūpina vietinės rinkimų komisijos. Jos bent 7 dienas prieš rinkimus painformuoja savo apylinkių rinkikus apie balsavimo vietą, laiką ir per spaudą, radiją, bažnyčias bei kitais būdais ragina pasinaudoti savo teise ir kartu atlikti tautinę bei bendruomeninę pareigą. Balsuojama asmeniškai (kitą įgalioti nebegalima). Balsuojama sulenktomis kortelėmis, kurių vidaus pusėje yra bendrasis kandidatų sąrašas, iš kurio rinkikas pasirenka ir kryžiu ar ratuku atžymi ne daugiau kaip 20 kandidatų į LB Tarybą ir ne daugiau kaip 41 kandidatą į PLB Seimą.

BALSAVIMAS PAŠTU: Rinkikas, nepriklausęs sritinei LB apylinkėi ir įsiregistravęs centrinėje LB apylinkėje, balsuoja paštu. Paštu taip pat gali balsuoti ir tie rinkikai, kurie dėl ligos, dėl didesnio nuotolio ar kitų svarbių priežasčių numato negalėsį nuvykti balsuoti. Šiam tikslui jie taip pat iš anksto registruojasi centrinėje LB apylinkėje, pateikdami į-

dymus, duodančius teisę jiems balsuoti. Taip pat seniūnai tų vietovių kur rinkikų nėra daug, kur jie gyvena pasisklaidę ir kur nėra sąlygų rinkimams (vykdyti, rinkikų sąrašus siunčia centrinei LB apylinkėi. Balsavimą paštu vykdo centrinės LB apylinkės rinkimų komisija.

ADRESAI: Vyr. Rinkimų Komisijos -- pirm. Č. Staniulis 21100 Fairview Dr., Dearborn, Mich., sekr. S. Simoliūnas 16817 Stoepe Ave., Detroit 21, Mich.

Centrinės Apylinkės Rinkimų Komisija -- J. Liudzius 1456 W. 54 St., Cleveland 2, Ohio.

J. Markiewicz

AND SONS, INC.
Laidotuvių Direktoriai
15 TRUMBULL STREET
New Haven, Connecticut
Telefonas: LOCUST 2-9229

KARLONAS

FUNERAL HOME
Lietuviams tarnauja daugiau kaip 20 metų.
280 CHESNUT STREET
New Britain, Connecticut
Telefonas: 9-1181

WHITE'S DRUG, INC.

es siūnčiame įvairius vaistus jūsų giminėms Lietuva
29 MILLBURY STREET
WORCESTER, MASS.
PL 4-0110

VALLY'S Restaurant

Savininkai
JUOZAS VALKAUSKAS
ir
JONAS SRUGIS
Vieta, kurią lanko visi senieji, čia gimusieji ir naujieji lietuviai.
865 BANK STREET
WATERBURY, CONN.
Tel. Plaza 3-9838

LATEST DIVIDEND
DECLARED AT THE
INCREASED RATE
of **3 1/4 %** a year

(3% regular plus 1/4 % extra)
Compounded
QUATERLY

Save Here -- And Profit More -- Right Now!

THE **Kings County**
SAVINGS BANK

Incorporated 1860
2 CONVENIENT OFFICES:
135 Broadway at Bedford Avenue
539 Eastern Parkway at Nostrand Avenue
Member Federal Deposit Insurance Corporation

SCHUYLER SAVINGS and LOAN ASSOCIATION

of Kearny, N. J.

ĮSTEIGTA 1924 m.

Julius Paknis, President
George Katilus, Vice-pres.
Peter W. Velevas, Ex. Mgr.
Joseph M. Belza, Treasurer
Mrs. S. Dasker, Asst. Sec'y
24 Davis Avenue
KEARNY, NEW JERSEY

Atdara kasdien, išskyrus šėštadienius ir šventadienius, nuo 10 v. 4. iki 3 v. p. p. Penktadienių vakarais nuo 6 iki 8:30.

MOKAMA 3
Kapitalas \$1,600,000

Garbės problema politikoje

Steponas Kairys kaltina politinę prostituciją Lietuvos bajorus, tačiau kai kurie iš 'prasčiokų' kilę politikai pasielgė taip pat.

Politikas yra pasirodęs apgauti Dievą.
Shakespeare

S. Kairio atsiminimuose "Lietuva buvo", kalbant apie bajorus rašoma:

"Dvarininkų ekonominį smukimą lydėjo luomo politinė demoralizacija, luomo viršūnėse artėjusi prie politinės prostitucijos. 1898 metais caro valdžia pastatydino Vilniuje paminklą Muravjovui Korikui, tuo spaudama mūsų dvarininkijai į veidą. Paminklo pašventime ir po to buvusioje puotoje dalyvavo ir mūsų bajorų žymesnieji atstovai. 1904 metais caro valdžia pakartojo provokaciją mūsų kraštui, pastatydamą paminklą taip pat Vilniuje. Katedros aikštėje, carienei Kotrynai II, po 1795 metų Lietuvos-Lenkijos padalinimo, prijungusiai Lietuvą prie Rusijos. Pašventinimo iškilinėse dalyvavo grafai: Tiškevičius, Plateris ir Lubianskis; dvarininkai: Aleksandras Meištavičius, Gecevičius, Kazimieras Voinickis ir kiti. Už visą tą nepadorų kadaisė kieto sturburkaulio lankstymą prieš pavergėjus caro valdžia menkai atsilygino: grafas Aleksandras Tiškevičius (kretingiškis) ir A. Meištavičius gavo baltas caro rūmų kamergero kelnes, bet nepasitikėjimas 'maištingais mūsų dvarininkais nebuvo iš jų saskaitos išbrauktas."

Perskaičius tą vietą, man dingtelėjo mintis: kaip greitai istorija pasikartojo! Turiu galvoje liūdną 1940 metų vasarą. Tik dabar šio gėdingo akto veikėjai iš rusų ir lietuvių pusės buvo ne aristokratijos reprezentantai, bet baudžiauninkų aniniai.

Steponas Kairys, be abejo, turi moralinės teisės piktintis mūsų dvarininkijos politinę prostituciją, bet kiek daug mūsų visuomenės veikėjų tos teisės neteko dėl savo laikyosenos sovietams okupuojant Lietuvą?

Tas klausimas vėl darosi aktualus, nes sovietų propaganda, ilgą laiką tylėjusi apie Pabaltijo valstybių likimą, dabar vėl pradeda aiškinti, kad jos įsijungusios savo valia. Ir man gaila tų, kurie savo veiksmais aną liūdną vasarą užpylė vandens ant sovietų propagandos malūno.

...

Siuo laiku didelę televizijos dalį užima laukinių vakarų filmai. Ten dažnai gali užtikti tokia situacija: šerifas ar koks kitas teisės atstovas vejasi ar gabenasi jau sulmtą nusikaltėlį per indėnų teritoriją. Juos užpuola indėnai. Ką užpuolėji daro tuo atveju? O gi

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Jie ginasi kartu. Ir tai atrodo visai logiška, nes indėnai nesuka sau galvos dėl baltųjų problemų, kas iš jų yra už teisę ir kas prieš, jie nori baltųjų skalpų, ant kurių nėra parašyta kokios ideologijos buvo jų savininkai.

Panaši situacija buvo Lietuvoje 1940 m. vasarą. Vietoje raudonodžių indėnų mus puolė taip pat raudoni bolševikai, kurie norėjo visą Lietuvą matyti raudoną. Rodos, dėl jų tikslų neturėjo būti abejonių, tačiau kaip tragiška ir kartu pikta, kad vadinamą demokratinių partijų veikėjų tarpe atsirado tokių naivių žmonių, kurie galvojo, kad sovietų invazijos tikslas yra ... Lietuvą išvaduoti iš jų nekenčiamo Smetonos režimo! Juk svarstant gynomosi ar kapituliacijos klausimą paskutiniajame Lietuvos ministerių kabineto posėdyje mūsų generolai iš krik. demokratų politiko išgirdo raginimą, pasinaudojus tokia gera proga, Smetoną nuverst! O kaip atrodo vėliau sekę kai kurių mūsų politikų žygiai, įsisteikti naujiems viešpačiams? Žinoma, jie visi turi labai gražų pasiteisinimą: jie norėjo išgelbėti ką dar gelbėti buvo galima. Tas noras, be abejo, pagirtinas. Juo daug veiksmų galima ir reikia pateisinti. Nieko negalima prikišti ir tiems, kurie sovietams jau kiek įsistiprinus, bandė prisitaikyti prie naujų aplinkybių.

Tačiau kartu reikia konstatuoti, kad tragišką 1940 m. birželio mėnesį dar buvo diena, kada dar galima buvo be ypatingo pavojaus sau ir savo artimiesiems parodyti nepriklausomą okupantams bent... santarumą. Juk tokie Lietuvos socialdemokratų šulai, kaip tas pats Steponas Kairys ir Kipras Bielinis, bekompromisiniai Smetonos režimo priešininkai, bolševikams atėjus, nėjo nei Paleckio sveikinti, nei bėgo į politikaliniams pagerbti mitingus, ką tačiau darė mūsų kai kurie "buržuaziniai" politikai. Tragiškiausia, kad tas politinės prostitucijos aktas neatnešė nei jiems patlems nei kitiems tautiečiams jokios naudos. Ne tik jie, bet net ir pats Paleckis ar jo ministeris pirmininkas Krėvė iš NKVD negalėjo išgelbėti nei vieno savo artimo. Todėl visas tas pataikavimas bolševikams atnešė naudos tik Maskvai, padėjo jai užmaskuoti savo okupaciją.

...

Keistas atsitiktinumas norėjo, kad tą pačią dieną kai

skalčiau S. Kairio mūsų bajorų pasmerkimą, skalčiau ir S. Pūklos straipsnį dailininko M. Dobužinskio pagerbimui. Dailininko tėvas rusų artilerijos generolas Valerijonas Dobužinskis Muravjovo koriko paminklo pašventimo metu turėjo aukštą postą Vilniaus įguloje. Rašo S. Pilka:

"Gavęs (paminklo šventinimo) iškilinėms kvietimą, generolas Valerijonas Dobužinskis staiga 'susirgo', pasiuntė apie ligą oficialų raportą ir paminklo atidarymo ceremonijose nedalyvavo. Dar labiau: per visą likusį gyvenimą (jis Vilniuje ir mirė) niekuomet pro tą paminklą net nepraejo! O vėlikams visados įsakydavo kitomis, nuo "baubo" tolimesnėmis, gatvėmis važiuoti."

Ak kaip gaila, kad tuo pavyzdžiu nepasėkė kai kurie buvę Nepriklausomos Lietuvos politikai. Jie būtų ir savo garbę išsaugoję ir dar kredito savo partijos ateičiai parinę. Ateities mūsų politikai turėtų neužmiršti, kad Dievo vis tiek nepaugsai, juodo nepaversi balta, o šiek tiek garbės pajautimo reikalauja ir politiko amatas.

SĖKMINGAS VASARIO 16

MINĖJIMAS LINDENE

Linden, N. J. -- Iškilmingas Vasario 16 minėjimas Lindene įvyko kovo 2 d. nšt Laisvės parko salėje. Žmonių buvo pilna salė. Iškilmingą minėjimą pradėjo ALT Lindeno skyr. p-kas Jonas Liudvinaitis, primindamas šventės reikšmę ir pakviestas prie garbės stalo Lindeno merą William J. Hurst, kun. P. Totoraitį, VLIKO atstovą H. Blažą, Lindeno miesto tarybos, prezidentą Jerome Krueger, lietuvių radijo valandos direktorių Jokūbą Stuką ir muzikę S. Mulks-Cerienę. Kongreso atstovė Florence P. Dwyer prisituntė sveikinimo telegramą, reikšdama viltį, kad netrukus Lietuva bus laisva, Amerikos ir Lietuvos vėliava: įnešė ir garbės sargyboje stovėję pirmojo pasaulinio karo veteranas John White ir Lietuvos Nepriklausomybės kovų dalyvis, Vyties Kryžiaus Kavallerius Vincas Valantukevičius. Orkestras nūgrojo Amerikos ir Lietuvos himnus, pritariant chorui ir publikai. Kun. P. Totoraitis sukalbėjo maldą, po kurios vienos minutės atsistojimu, trimitininkams trimituojant gedulo maršą, buvo pagerbti žuvę už Lietuvos laisvę.

J. Stukas, angliskai supažindino su šventės reikšme bei Lietuvos byla. Jis paskaitė gautus

MANO ŽIŪRONAS

SARŪNAS

Mūsų spauda įdomiais straipsniais paminėjo iš "idealistinės, šviesios" jaunuomenės kilusio rašytojo Balio Sruogos 10 metų mirties sukaktį. Alduose J. Blekaitis jo dramoms veikalus šitaip įvertina:

"Jie dar nekūnyti, dar neišnaudota medžiaga dideliems spektakliams, tai šaukimas įsipareigoti -- tik ateities teatrui!"

Nesinori tikėti, kad Sruoga ne mums, bet mūsų vaikų vaikams rašė, nors Valžgantas ir sakė:

"Mūsų poetai ir rašytojai neatvalžduoja dabarties; mūsų literatūra neatspindi dabartinės visuomenės." (Raštai, t. IV, p. 81).

Dar vienas senųjų Amerikos lietuvių laikraštinių-redaktorių atsiskyrė su mumis, gyvaisiais. Chicagoje, vasario 11 d. mirė Vincas Jokubynas. Įrašome jį į Garbingųjų Sąrašą, kuriame jau yra: J. Adomaitis-Bernas, D. T. Bačkauskas, Pr. Bajoras, J. Baniulis, kun. A. Kaupas, J. Kelecinikas-Laukys, J. Mačys, kun. A. Milukas, J. O. Širvydas, V. J. Šliakys-Stagaras, dr. J. Šliupas, J. Tumasonis-Brandukas ir S. E. Vitaitis.

Jei Anapus gyvenimas yra panašus į mūsų -- kokį pui-

kų laikraštį ten nuėję mūsų veteranai galėtų leisti.

☆

Chicagoje gali visko būti: po Vasario 16 minėjimo dingo dvi Lietuvos vėliavos...

☆

Lietuvių bendruomenė ("bepartyvių partija") suruošė dainų dieną, kultūros kongresą, tautinių šokių šventę ir jaunimo kongresą. Dabar ruošia pasaulinį LB Seimą New Yorke. Nežinūrint to, ALT atsirado vienas narys, kuris balsavęs prieš LB pasveikinimą. "Lietuvis lėto būdo" ir ima laiko susiprasti.

☆

Kovo 16 d. okupuotoje Lietuvoje prievarta bus įvykdyta rinkimai (25 atstovų) į SS Tautybių Tarybą (viso 663 atstovai) ir 10 atstovų į Augščiausią Tarybą (viso 731). Buvęs nominuotas Chruščiovas, bet jis "atsisakęs". Kadangi vienas atstovas tenka 300,000 gyventojų, Lietuvoje, matyt, skaitoma 3 mil. gyv. Rinkimų rezultatus jau dabar galime pasakyti: visi atstovai bus išrinkti ir balsuos 99 balsuotojų nuosimtis.

☆

Šiomis dienomis išėjo naujas 18-to a. prancūzo aristokrato Rochefoucauld gyvenimiškų pastabų vertimas anglų kalba. Kai kurios tinka ir mūsų dienoms. Pavyzdžiui: Mes tą žmogų laikome protingu, nes jis sutinka su mūsų nuomonėmis. Lengviau sakoma "pamiršau", negu "klydau". Pagundą įveikiame ne dėl to, kad mūsų valia stipri, bet dėl to, kad pagunda yra silpna.

☆

Senovėje Alzopas turėjo puikių gyvenimiškų pastabų. Pavyzdžiui: Kai kiaušė liūtienės paklausė, kiek turinti vaikų, ši atsakė: "Vieną, ir tas pats liūtas".

kartą labai gerai pasirodė. Meninių atžvilgiu programa buvo atlikta be priekaištų.

Jausmingai deklamavo Šestadieninės mokyklos mokyklos tadieninės mokyklos mokinė Birutė Vaičiūnaitė.

Aukų Lietuvos laisvinimo reikalams surinkta \$264.50

Šiame minėjime visiems akis metęgi nebuvo naujųjų ateivių (dypukų) ir ypač jaunimo. Vyravo senieji ateiviai ir Amerikoje gimę lietuviai.

Vasario 16 minėjimo iškilinėse buvo nufilmuotos gabaus filmuotojo E. Liudvinaičio, Jr. Didelę gyvų gėlių puokštę, iš tautinių spalvų, puosusią garbės stalą, padovanojo Amerikoje gimęs lietuvis gėlininkas P. Milus.

Iškilines labai sumaniai ir tvarkingai pravedė Lindeno ALT skyr. p-kas J. Liudvinaitis.

V. T.

Valstybės perversmo technika

KAS PADEGĖ REICHSTAGA?

Padegėjas mane, kad tai bus signalas revoliucijai...

Neseniai suėjo 25 metai, kai buvo padegti Vokietijos Reichstago rūmai Berlyne. Tais laikais Hitleris, Geringas ir Gebelsas tvirtino, kad rūmus padegė komunistai ir vienas jų, olandas Van der Lubbe, suimtas nusikaltimo vietoje.

Kas tikrumoje padegė rūmus? Kaip buvo suorganizuotas padegimas? Šią paslaptį pirmą kartą atidengia Harry Schulze Wilde, buvęs šio įvykio liudininku.

1933 m. sausio 30 d. pro Hitlerį Berlyno gatvėmis parodavo rudmarškiniai, džiaugdamiesi pirmuoju laimėjimu. Hitleris ką tik buvo paskirtas Reicho kancleriu, bet jo partija Reichstage (parlamente) turėjo mažumą. 248 atstovai negalėjo atsilaikyti prieš 221 kairiųjų ir 115 centrinių partijų atstovus. Socialdemokratų ir komunistų galybė tais laikais dar buvo nesugriauta. Jie sudarė nepaimamą bloką. Surosti valstybės perversmą? Apie tai negalima buvo pasirošiusi eiti su Hitleriu. Vienintelis kelias buvo paimti valdžią, paleidžiant Reichstagą ir suorganizuojant plebiscitą savo programai.

Sausio 31 d. Hitleris su von Papan prisistatė pas Reicho prezidentą maršalą Hindenburgo. Reikėjo seną maršalą įtikinti, kad Reichstago paleidimas būtinas pačios Vokietijos gerovei, norint ją modernizuoti ir duoti darbo bedarbiams.

Po ilgų įtikinėjimų Hindenburgas pasirašė Reichstago paleidimo aktą. Nauji rinkimai i Reichstagą buvo paskirti kovo 5 dienai.

Iki tam laikui reikėjo daryti viską, kad galima būtų laimėti rinkimus. Gebelsas, kuriam buvo pavestas šis reikalas, gerai žinojo, kad einant normaliu keliu rinkimų nebus galima laimėti. Reikėjo, kad iki rinkimų įvyktų kas nors baisaus, kad žmonės pajustų gresiantį pavojų iš bolševikų.

Savo dienorašty sausio 31 d. Gebelsas rašė: "...reikia, kad iš komunistų pusės įvyktų bandymas sukelti revoliuciją. "Bet Gebelso uždavinys buvo nelengvas: komunistai ir socialdemokratrai nenorėjo judėti. Jie savo nariams buvo davę įsakymą nepasiduoti jokiai provokacijai ir kvietė pasilikti ramiais.

Geringas, paskirtas Prusijos vidaus reikalų ministru, bandė sukelti provokaciją ir policijos vadams rašė: "Aš pridengsiu kiekvieną, kuris pakels ginklą prieš priešvalstybinius nusistatčius elementus. Įsidėmėkite gerai, kai jūs saunate, tai aš saunu. Ir jei bus kas užmuštas, tai aš būsiu užmušęs."

Tačiau visi tie bandymai nedavė jokių rezultatų. Kairieji sluoksniai iš toliau nejudėjo.

Berlyne tuo metu "veikė" tulas Paul Waschinski, kuris per grafą Helldorfą Gebelsui teikdavo informaciją apie komunistus.

Jis pats buvo neva komunistas. Vasario pradžioj Helldorfą Gebelsui pasiūlė Waschinski panaudoti kaip "komunista teroristą", bet šis po trumpo pasikalbėjimo, jo kandidatūrą atmetė. Waschinski iš to suprato, kad naciai ruošia atentatą.

"Atentatas gerai, pasakė jis Helldorfui. Bet reikia išpildingo atentato, su tūkstančiais liudininkų. Pavyzdžiui, galėtų būti išpildingas miesto rotušės ar Reichstago padegimas..."

Ši idėja tuojuo buvo perduota Gebelsui. Padegti Reichstagą tikrai būtų išpildingas dalykas. Niekas neįtartų nacionalsocialistų, kadangi jie buvo valdžioje, ir tūkstančiai žmonių, kurie bus liudininkais šio gaisro, ar matys filmų aktualijose, pasipiktins komunistų darbu.

Vasario 12 d. Gebelsas išakė Helldorfui apžiūrėti Reichstago rūmus. Helldorfui tai buvo lengva padaryti. Rūmų sargybai vadovavo jo pavaldinys Karl Ernst, bet kad nekiltų koks įtarimas, rūmus apžiūrėjo slapta naktį. Antrame apžiūrėjime jau dalyvavo "Z.b.V." (specialios tarnybos) vyrai. Reikėjo, kad lemiamą naktį jie neklystų koridoriuose. Padegamoji medžiaga buvo išbandyta. Ji automatiškai užsidegavo per 25 minutes. Dabar tik reikėjo rasti "padegėją komunistą". Jis buvo rastas paskutinę minutę, tai olandas Van der Lubbe, kuris nuo 18 metų amžiaus priklausė komunistams ir buvo pasižymėjęs savo revoliucine veikla ir teroristiniais aktais. Jis priklausė "Rade Kommunisten" grupei, kuri savo centrą turėjo Olandijoje. 1932 m. Van der Lubbe susirgo akimis ir gresė pavojus apakti.

Kai Hitleris buvo paskirtas kancleriu ir laikraščiai pradėjo pranašauti, kad proletariatas su tuo nesutiks ir Vokietijoje kilsianti revoliucija, Marinus Van der Lubbe pasiskubino iš Olandijos atvykti į Berlyną, kad nepraleistų lemiamo momento ir galėtų dalyvauti revoliucijoje. Čia jis pripuolamai susipažino su Paul Waschinski, kuris komunistiniuose slugsniuose jieškojo "teroristo". Kai Waschinski painformavo Helldorfą, o šis Gebelsą apie šią pažintį, gavo įsakymą neįleisti Van der Lubbe iš akių.

Bet Van der Lubbe, nusivilęs vokiečių komunistais, kad jie ne tik nesiruošė jokiai revoliucijai, bet nebandė net truputį pajudėti, nutarė grįžti i Olandiją. Apie tai jis pasakė Waschinskiui, kuris iš jo pasijuokė, papasakodamas, kad komunistai slapta ruošiasi dideliui sukilimui ir Van der Lubbe neturėtų praleisti progos parodyti savo drąsą.

Per tą laiką Van der Lubbe Berlyne įvykdė keletą mažų padegimų, laukdamas lemiamos dienos.

Vasario 26 d. susitikęs su Van der Lubbe, Waschinski papasakojo, kad komunistai sužavėti jo drąsa ir kitą dieną jį būsiąs pakviestas su jais dalyvauti dideliame įvykyje, kuris sukelsiąs visą Vokietiją ant kojų.

Vasario 27 d. anksti rytą Helldorf išskvietė Waschinski ir davė jam įsakymą, kad Van der Lubbe 9 val. vakare būtų Reichstage ir padegtų rūmus.

I Reichstagą? Padegti? -- nustebė Waschinski.

Bet Helldorfas daugiau jam nieko neaiškino. Svarbiausia, kad Van der Lubbe nepavėluotų.

Išėjęs iš Helldorfo, Waschinski nuskubėjo pas Van der Lubbe ir papasakojo jam ilgą istoriją, kad Reichstago padegimas būsiąs signalu revoliucijai, kad Van der Lubbe esąs partijos kviečiamas prisidėti su savo prityrimu ir vėliau iš Reichstago jie visi vyks i darbininkų priemiestį, kur bus pradėtos kautynės. Van der Lubbe tai rado natūraliu dalyku ir nieko daugiau neklausinėjo.

Vasario 27 d. 8 val. vakare "Z.b.V." vyrai susirinko Friedrichstrasse stoty. Padegamoji medžiaga buteliuose jau anksčiau buvo padėta rūmų rūsy. Palaukę sode, kol sargai apeis rūmus, jie lindo i rūmus. Nusisavę batus, kad nesukeltų triukšmo, pasiekė posėdžių salę. 8 val. 40 min. jie apibėgo posėdžių salę, išpildami padegamąją medžiagą, ir po penkių minučių vėl visa grupė susitiko sode. Čia Ernst, vadovavęs gru-

Van der Lubbe

pei, pastebėjo, kad vienas jo vyrų koridoriuje užmiršo savo švarką. Jieskoti nebebuvo laiko, nes olandas jau turėjo būti rūmuose ir gaisras išdegti. Jis išpėjo Geringą, kad šis švarkas jokia kaina nebūtų rastas ir Geringo policija, kaip tik atvykianti i gaisrą, turinti švarka paslėpti.

Tuo laiku, kai "Z.b.V." vyrai pasitraukė prie Spree upės ir sumetė tuščius nuo degamosios medžiagos butelius, Waschinski ir Van der Lubbe laukė prie didžiųjų Reichstago laiptų.

-- Eik! -- pasakė Waschinski.

Buvo 9 val. 05 min. vakaro Olandas žvalgėsi, stengdamasis

patatyti kitus komunistus.

-- Jie jau viduj, išėjo iš kitos pusės, -- paaiškino Waschinski.

Po dešimties minučių Van der Lubbe dūsdamas bėgo degancio Reichstago koridoriais. Jį pagavo sargai Scranowitz ir Poehel nusikaltimo vietoje.

Kitą dieną kairiųjų partijų vadai buvo areštuoti. Jų laikraščiai konfiskuoti ir uždaryti, kraste viešpatavo teroras. Nepaliestoji centrinė spauda nedrąsiai ėmė sekti nacionalsocialistus. Pirmasis žingsnis buvo padarytas. Hitleris triumfavo. Kairiųjų blokas buvo prabauzėtas. Dabar jis galėjo suimti visą valdžią i savo rankas.

VASARIO 16 MINĖJIMAS

MIRĖ S. ADOMAITIS

Hartford, Conn. -- Šiais metais ALT-BALF Hartfordo Skyriaus pastangomis Lietuvos Nepriklausomybės 40 metų sukaktį vietos lietuviškų visuomenė paminėjo dviem atvejais, būtent:

Sekmadienį, vasario 16 d., 10 val. Šv. Trėjybės bažnyčioje buvo iškilmingos misios už kėnciančią Lietuvą. Misias atnšavo kun. B. Benesevičius. Vargonais grojo muz. E. Minukienė.

Tą pačią dieną, 12 val. 30 min., per "Tėvynės Garsų" radijo valandėlę, vadov. Vl. Plečkaičio, buvo transliuojamas Waterburio teatro megėjų paruoštas montažėlis. Jautrų žodį tarė prof. Vytautas Marijošius.

Sekantį sekmadienį, vasario 23 d., 3 val. p.p. Lietuvių Piliečių Klubo salėje papuostoje Amerikos ir Lietuvos vėliavomis, kurias iškilmingai įnešė Sabonio Posto Veteranai ir Hartfordo Skautai, įvyko antrąjį minėjimo dalis su menine programa, kurią atliko Hartfordo mįrus choras, vadov. muz. J. Petkaičiui, Skautų tautinių šokių grupė, vadov. B. Zdance-

vičienės ir deklamatojos, D. Šliogerytė, M. Šerksnaitė ir A. Morkūnaitė, Adv. L. Mašiotas perskaitė Connecticut Gubernatoriaus ir Hartfordo mero išleistas proklamacijas ir gautas sveikinimo telegramas. Po to susirinkusiems pristatė garbės svečius, kongresmanus, A. Sadlak ir Ed May, kurie tarė sveikinimo žodį. Jautrią ir ugningą pagrindinę kalbą pasakė, buvęs VLIK'o pirmininkas prel. M. Krupavičius. Buvo priimtos rezoliucijos. Rezoliucijas paruošė J. Giedraitis talkininkaujant D. Giedraitytei ir G. Mickuvienei. Susirinkusiems jas paskaitė D. Papievytė. H. Mineikienei, A. Krisciūnienei, B. Zilienei, D. Banevičienei, K. Nenortienei, A. Mockienei, L. Giedraitienei, A. Guntulienei, E. Minukienei, Jucėnienei, Maslauskienėi ir I. Ruseckienei talkininkaujant, pravesta Lietuvos aukų rinkliava. Viso surinkta \$616.42.

Visiems, aukščiau išvardintiems, prisidėjusiems prie Vasario 16 minėjimo pravedimo, Lietuvių Piliečių Klubo vadovybei už nemokamą išsinau-

Kovo 6 d. mirė Stanley Adomaitis, žinomas biznieriūs, turėjęs saliuoną 891 Grand St., Brooklyne. Palaidotas kovo 10 d. iš S. Aromiskio koplyčios i Alyvų kalno kapus. Liko žmona Marija, dvi dukterys, Dorothy ir Helen, ir sesuo Teklė. Vėlionis buvo Vienybės skaitytojas. Laidotuvių apeigomis rūpinosi S. Aromiskis.

Algirdo Landsbergio dvi dramos šiuo metu ruošiamos scenai: Clevelande "Gluosniai paupyje" ir Chicagoje "Šv. Kazimieras".

Ona Bubniene iš Setauket, L. I., šešių antrojo pasaulinio karo veteranų motina, vasario 22 d. minėjo savo gimtadienį. Ta proga ją aplankė ir apdovanojo ne tik vaikai su šeimomis, bet ir kaimynai.

dojimą ir aukotojams, ALT-BALF Hartfordo Skyriūs reiškia nuoširdžią padėką.

Prof. Jurgį Žilinską prisimimus

Jo metinių mirties sukaktuvių proga

Prof. dr. J. Žilinskas

Jurgis Žilinskas gimė 1885 m. balandžio 23 d. Tėvai buvo ūkininkai. Be ūkininkavimo, tėvas dar buvo artimiausio Baisogalos valsč. miško eiguliu. Šeimoj augo 6 vaikai: trys broliai ir trys seserys.

Tėvui mirus, Jurgis turėjo tik 7 metus. Tolimesnis vaikų auginimas ir auklėjimas buvo motinos rankose. Motina buvo darbšti, religinga moteris. Turėjo du brolius kunigus, tad ir nenuostabu, kad jos didžiausias troškimas buvo savo jauniausią sūnų Jurgį išleisti kunigus. Jurgiui mokslą teko pradėti su "daratorium", artimiausioj dvarininko šeimoj, nes tais laikais nebuvo arti jokios mokyklos. Pasiruošęs istojo į Liepojos gimnaziją.

Baigęs keturias klases, vykdydamas motinos norą, išvažiavo į Kauno kunigų semi-

nariją, kur išlaikė egzaminus ir pradėjo mokslą. Neilgai tačiau jam teko ten mokytis. Kartą jis labai vykusiai nuplėšė nemėgiamo inspektoriaus lenko kunigo karikatūrą. Tardant auklėtinius, paaiškėjo, karikatūros autorius ir už tai buvo pašalintas iš seminarijos. Motinai buvo didelis smūgis. Jurgis ją permaldavo ir leido jam baigti 8 klases. Nesmagu buvo grįžti į tą pačią Liepojos gimnaziją, todėl jis pasirinko Arensburgą Ezele saloje, Estijoje; gimnaziją baigė 1906 metais.

Medicinos mokslus studijavo Tartu (Dorpato) universitete ir baigė 1912 m. gavęs diplomą su pagyrimu (cum laude).

Mėgiamiausia medicinos sritis buvo chirurgija. Nuo 1910 m., dar būdamas studentu, dirbo universiteto chirurginėj

klinikoje, kaip subasistentas. Gavęs diplomą buvo palkintas asistentu, kur išdirbo iki 1913 m. Nuo 1914 iki 1917 m. tarnavo Rusijos Raudono Kryžiaus organizacijoje. Buvo paskirtas Vilniaus - Šiaulių ruožo R. Kryžiaus sanitarinio traikinio viršininku ir chirurgu. Vokiečiams užėmus Lietuvą, jo dalinys buvo perkeltas į Minską. 1918 metų pabaigoj, dar karui tebeinant, Tartu universitetas pakvietė grįžti į chirurginę kliniką, kurioj dirbo iki užėjo bolševikai. Sugrižęs į Lietuvą, apsigyveno Šiauliuose, pradėjo verstis gydytojo praktika. Paskui persikėlė į Kauną. Nuo 1919 iki 1940 m. buvo Vytauto Didžiojo Universiteto medicinos fakulteto anatomijos instituto vedėjas ir sisteminės bei topografinės anatomijos profesorius.

Prof. Žilinskas yra parašęs mokslo darbų iš anatomijos ir antropologijos srities: "Lietuvių kaukolės dėžė", "Akmens periodo žmogus Žemaitijoje ir Suvalkijoje", "Lietuvių rasinė kilmė", "Lietuvių protėviai" ir kitus.

Jis buvo jūdrus ir aktyvus visuomenininkas. Priklausė daugeliui organizacijų, buvo ilgametis atsargos karininkų pirmininkas, savanoris-kūrėjas, Kauno miesto savivaldybės narys.

Mokslo ir organizacijos reikalais važinėjo į Vakarų Europos universitetus: Berlyną, Miuncheną, Vieną, Prahą. Užėmus bolševikams Lietuvą, Užėmus bolševikams Lietuvą, prasidėjo persekiojimai

ir atsiskaitymai už tariamus nusikaltimus liaudžiai. Naujos dvasios universiteto vadovybė perkėlė profesorių į Vilniaus universitetą, o po to greitai ir visai atleido iš pa-

reigų. Pasikeltus okupantui, t. y. užėmus vokiečiams Lietuvą, jis buvo grąžintas į Vilniaus universitetą. Darbas tuomet buvo sunkus.

Prof. J. Žilinskas, artėjant antrai bolševikų okupacijai 1944 m., kaip ir nemaža dalis lietuvių, buvo priverstas įeškoti prieglaudos Vokietijoje. Su juo kartu išvyko jo žmona ir dvi našlaitės mergaitės, kurias adoptavo ir vėliau atsivežė į JAV. Karo metu toms našlaitėms, (abi buvo žydaitės) grėšė pavojus. Vokietijoje jis dirbo kaip gydytojas Malsene prie Dresdeno, aptarnaudamas mediciniškai darbininkų šlovyklą.

Su pirmuoju DP laivu atvyko į Ameriką, kur turėjo dukrą Vitą Vileišienę, dr. Petro Vileišio žmoną. Atvažiavęs, apsigyveno Waterbury, Conn., pas Vileišius. Dėl sveikatos, amžiaus, nemokėdamas anglų kalbos, nenorėjo skirtis nuo šermos ir įieškoti darbo savo profesijoje. Išgyveno kelis metus pas Vileišius, augindamas anūkus, sodindamas gėles ir daržoves. Nors sveikata šlubavo, bet gyvai dalyvavo Waterburio lietuvių gyvenime. Buvo Liet. Taut. Sąjungos Waterbury skyriaus garbės narys, Karlių Ramovės narys, L. Bendruomenės narys ir vicepirmininkas. Dažnai jį buvo galima sutikti vaidinimuose, koncertuose, posėdžiuose ir t.t.

1957 m. kovo 15 d., po ilgos ir sunkios ligos išsiskyrė su šiuo pasauliu. Palaidotas Waterbury, Kalvarijos kapuose. Waterbury lietuvių pagerbė savo mirusį bendruomenės nari, gausiai palydėdami į amžino poilsio vietą.

Prof. Žilinskas paliko šeimą: jo žmona Ksavera Žilinskienė Lietuvoj buvo dantų gydytoja, jo duktė Vita Vileišienė dirba Waterbury ligoninėj ir verčiasi gydytojos praktika, augina sūnų ir dukrą. Iš minėtų augintinių viena ištekėjo ir augina šeimą, o kita tarnauja. Prieš keletą metų New Yor-

ATVIRAS LAIŠKAS PONIAI E. RAŠTIKIENEI

Beskaitant gen. S. Raštikio knygos "Kovose dėl Lietuvos" antrąjį tomą, 233. me puslapyje aptikau, kas seka:

"Elnu Laisvės Alėjos viduriu vengdama susitikti pažįstamus, kad nepakenčiau jiems. Praeina artistė Vencevičiūtė. Pamačiusi mane, nusuka galvą į šalį... Štai atena trys ponios. Jų vyrai bolševikų suimti. Jos sveikina mane ir klausia: "Viešpatie, kas atsitiko? Kodėl taip išsvargusi ir taip išbalusi?" -- "Ponios, eikite nuo manęs, mane seka, prašau jus, eikite".

Iš tų ponijų žodžių aišku, kad jos, nors būdamos karininkų žmonomis, nieko nežinojo kad p. generolienė yra bolševikų persekiojama ir sekama. Tuo labiau tai negalėjo būti žinoma man.

Be to, nesilankant aukštuose visuomenės sluoksniuose, aš neturėjau progos p. Raštikienę asmeniškai pažinti ir net nežinojau, kaip ji atrodo. Kitas dalykas, kad man dirbant Valstybės operoje ir dalyvaujant viešuose koncertuose, bent iš matymo mane daug kas pažinojo.

Todėl p. Raštikienės užuomina, kad aš ją pamačiusi, nusisukau į šalį, labai mane nemalonai ir skaudžiai paliečia. Aš labai prašyčiau bent spausdinant antrąją knygos laidą, šią apie mane pastabą visai išbraukti.

Su pagarba,
J. Vencevičiūtė-Kutkuvienė

ko Lietuvos Gydytojų Draugija išrinko prof. Jurgį Žilinską savo garbės nariu. Iteikiant garbės nario pažymėjimą, prof. Žilinskas buvo prašytas parašyti atminimus, ypač iš gydytojo praktikos ir profesoriaus laikų. Deja, jis nesukūbo užbaigti savo atsiminimų, kurie būtų buvę svarbūs Lietuvos medicinos istorijai.

Dr. V. Tercijonas

ROMUALDAS LANKAUSKAS

BRIEDŽIO LIKIMAS

Apsakymas iš dabartinės Lietuvos gyvenimo

Rytą, atėjęs prie ežero nusimaudyti, eigulys Kasparas pamatė briedį.

Kasparas dažnai maudydavosi ežere. Gal būt, todėl jo kūnas, nežinint metų naštos, išlaikė pirmąsį tvirtumą, o eisena buvo lengva, nelyginant jaunuolio. Iš pažiūros eigulys išrodė piktas, niūrus žmogus. Tačiau niūrumo išraišką jam suteikdavo vienatvė — Kasparas gyveno vienišas senoje troboje girios pakrašty, kuri iš tolo priminė nulėpusį baravyką. Jis patsai tvarkė nedidelį savo ūkį: vėlyvo valgi, melždavo karvę, perindavo žasiukus. Retkarčiais atvažiuodavo marti, išskalbdavo baltinius, suadydavo kojines. Šiaip Kasparas viską darė pats.

Kasparas pamažu brido į vėsus ežero vandenį. Vanduo iki kaukliukų epsemė jo gyslotų, tvirtų kojų pėdas. Kažkas netoliese sušnarpstė. Kasparas pasuko galvą ir pamatė briedį. Tai trūko tik ekimurka, nes briedis pakėlė išdidžią, gražią galvą su plačiai išsišakojusiais ragais, neramiai pažvelgė į žmogų, tėsė koja vandenį ir, drebindamas kanopėmis žemę, nušuoliavo į mišką.

Eigulys liko stovėti su praverta burna. Seniai jis buvo nematęs briedžio, nuo pat jaunystės, kada tik pradėjo eiguliauti Gervinės miškuose. Briedžius tuomet galėjai matyti gana dažnai, — čia miške, čia atbėgusius prie ežero atsigerti arba plaukiančius į salą, kur jie rasdavo pašmaguriauti gardžios žolės. Jie plaukdavo anksti, saulei tekant. Paskiau briedžiai ėmė nykti; blogi žmonės ir karai galutinai juos išnaikino. Briedžio pasirodymą reikėjo laikyti geru ženklu.

Kasparas susijaučinęs tebežiūrėjo į tą pusę, kur miške dingo briedis. Išlipęs ant kranto, jis paskubėm užsivilkė marškinius, užsitraukė kelnes, įsispyrė į palaike, viela suveržtas klumpes ir nulingavo per rasotus žolynus paežere. Kasparas žingsniavo linksmam švilpaudamas, atgręžęs sau'ei nušvitusį, pajaučjęsį veidą. O švilpaukdamas jis, kai būdavo nepaprastai gerai nusiteikęs.

Visi Kasparo sumanymai netikėtai pasikeitė. Jis buvo ketinęs šiandien išimti medų iš avilių, bet dabar, užuot greitai grįžęs namo, pasuko skersai kaimą. Naujiena buvo didelė. Sutikęs pažįstamą Kasparas iš tolo jam rėkė:

— Ar matei briedį?

Ne, briedžio Gervinėje niekas dar nebuvo matęs, todėl jis su pasididžiavimu kiekvienam pasakojo, kaip nuėjo iš ryto maudytis ir išbaidė briedį, gėrusį ežere. Tai bent atsitikimas! Kas galėjo tikėtis po tiekos metų? Jeigu pasirodė vienas, netrukus pasirodys ir kitas. Gervinė — puiki giria, kodėl briedžiams joje neapsistoti? Kasparas jau įsivaizdavo žiemą, sieksninius pusynus, miške sukaltas edžias ir save prie edžių, bekraunantį į jas šieną. Žinoma, jis pasirūpins, kad briedžiams per vasario speigus nereikėtų badauti. Jis dar prilaužys jiems drebulės šakų. Jie, rodos, mėgsta kartais pakrimsti žievę. Gervinė bus garsi giria. Žmonės atvažiuos iš miesto ne tikai nusimaudyti ar pažvejoti ežere, grybauti, bet ir pamatyti briedžių.

Aplankęs keletą kiemų, pasišnekėjęs su kolūkiečiais, Kasparas tik apie vidudienį grįžo namo. Jis palesino krykiančius ančiukus, išvedė į ganyklą iš tvarto mykiančią karvę, pašėrė šunį Aitvarą. Dabar, kada namuose atsirado tvarka, buvo galima dar kartą ramiai pagalvoti apie įvykį. Nors Kasparas nežinojo, ar tai buvo koks klajojantis briedis, ar tikras Gervinės gyventojas, jis nutarė nedelsdamas prikalta miške lenteles, skelbiančias, kad jame apsigyveno briedžiai. Bet apylinkėje brakonierių lyg ir nebuvo.

Jam besėdint ant prieangio laiptelių, atbėgo iš miško mėlynės rinkę vaikai.

VIRŠUJE: Vaizdas iš praeitą sekmadienį Newarkėje įvykusios lietuviškos televizijos programos. Nuotraukoje, Rūtos ansamblio nariai: Šalkauskaitė, Melinienė, Melinytė, Vingrienė, Klimašauskaitė, Skurvydienė, Andriūšienė, Stanaitytė, Zubavičienė, Milinienė, Pocienė, Jurkuvienė, Slepakovaitė, Daukša, Milinis, L. Stukas, Šalna, Statkevičius,

PENKTAS LIETUVIŲ PASIRODYMAS TELEVIZIJOJE

Kovo 9 d. 4 val. p. p. per WATV televizijos 13 kanalą, Newark, N. J., įvyko jau penktas lietuvių pasirodymas. Ši

Laurinaitis, Razminas, Dulksis Laužemis, Bagdonavičius ir k. Gretimai, konsulas Budrys ir direktorius J. Stukas.

kartą programa buvo skirta Lietuvos Nepriklausomybės atstatymui paminėti. Šią programą, kaip ir kitas surengė ir pravedė Rūtos ansamblio ir Lietuvos Atsiminimų radijo direktorius Jokūbas J. Stukas.

Pasveikinęs žiūrovus ir atidarydamas programą, jis trumpai priminė, kad šioje progra-

moje, be 40 m. Lietuvos Nepriklausomybės atstatymo paminėjimo ir 500 m. nuo Lietuvos patrono šv. Kazimiero gimimo, bus pagerbta ir senoji Lietuvos sostinė Vilnius.

Po Lietuvos generalinio konsulo Jono Budrio sveikinimo kalbos nuskambėjo Lietuvos Himnas, kurį atliko Rūtos

Ansamblio choras, diriguojamas Algirdo Kačanausko. Himno metu rodomas Nepriklausomybės paminklo Kaune vaizdas, mus nukėlė į Karo Muziejaus sodelį.

Toliau programoje mūsų jaunimas, Rūtos ansamblio šokėjai šoka linksmą dzūkų polką. (Nukelta į 9 psl.)

— Kasparai, briedį matė! — Jie kalbėjo vienas už kitą garsiau ir tuojau pat susiginčijo, kuris pirmas pastebėjęs.

— Toks didelis, didelis su ragais, — beveik išsigandusi sušnabždėjo mergytė, kai berniukų balsai kiek nutilo. — Kad prašvilpė pro šalį, net baisu pasidarė!

Laibutė, nelyginant ramunė, šešerių metų mergytė, buvo nuolatinis Kasparo svečias: Kasparas turėjo gardaus medaus.

Jai kalbant, jos mėlynėmis išteptus skruostus nupylė rausvumas, o didelės mėlynos akys blizgėjo po šviesiais antakiais.

Kasparo kaimyno berniukas, nebežinojęs kuo daugiau pasigirti, tarė:

— Katelė sugrįžo.

Kasparas neramiai sukluso.

— Kada? — paklausė jis.

— Prieš tris dienas. Užvakar balius pas Stasę buvo. Katelė langą išmušė.

Štai tau — Katelė, šitas brakonierius, vagišius ir degtindarys, vėl pasirodė kaime. Ar pasikeitė jis? Ko dabar bereikia iš jo laukti?

Kai vaikai išsiskirstė, Kasparas susimąstė, ir jo kaktą nugulė raukšlės. Ar tik neteks Katelės vėl sutikti?

Pavakare Gervinėje nuaidėjo du šautuvo šūviai. Kasparas milžo karvę ir vos neišliejo pieno, išgirdęs silpną šūvių aidą. Ką tai reiškia? Kokiam nelabajam užėjo į galvą medžioti draustinėje girioje? Jis įdūkęs sužiuro į Gervinę. Jo ausyse suskambo berniuko balsas:

— Katelė sugrįžo.

Katelė! Bet negali būti, kad nespėjęs kaime dar gerai sušilti, jis iškrėstų kokią nors niekšybę. Ne, ne, čia kito paikšo prasimanymas.

Kasparas prarado ramybę. Jis paleido nuo grandinės šunį, užsimetė ant peties šautuvą, užrakino trobos duris.

Netrukus Kasparas negirdimai žengė Gervinės samanomis. Miškas iš visų pusių supo jį, miškas jam buvo nelyginant tikinčiam

bažnyčia, kur vargonų muziką ir giesmes atstojo paukščių ulbėjimai, medžių ošimas. Jis žinojo kiekvieną keliuką, taką, kiekvieną ažuolą, kuriame perėjo sakalas, gegutė ar vanagas, žinojo lapų ošas, žalvarnių lizdus, pelėdų dreves, voverių gužtas. Tame Gervinės plote, kuris priklausė jo eiguvai, Kasparui nebuvo paslapčių. Mišką jis prižiūrėjo rūpestingiau, negu savo trobą, nes jame plazdėjo jo siela.

Gervinėje viešpatavo pavyzdinė tvarka. Rūkyto aikštelės, užrašai su įspėjimais, inkilai medžiuose ir, pagaliau, dailiai sutvarkytas miško skynimas su sūpuoklėmis ažuole, kur jaunimas ruošdavo vakarus, — visa tai buvo padaryta darbščių Kasparo rankų.

Miškas kvėpėjo samanomis, viržiais, pušų sakais. Ir šen, ir ten driekėsi prisirpusių mėlynių krūmeliai, pūsojo nurudę baravykai, vos girdimai šlamėjo tykios eglės ir supuvusiam, paparčiais apaugusiam kelme prieš saulę šildėsi gyvatė. Skynime ganėsi stirnų būrelis. Išgąsdintos Aitvaro lojimo, jos liuoktelėjo į tankumyną.

Aitvaras norejo jas vyti. Kasparo subartas, suglaudė ausis, pažvelgė į jį nekaltomis akimis ir, tarsi atsiprašydamas, ėmė vizginti uodegą. — Na, gerai, gerai, pagąsdinai stirnas ir užteks, — atšaldžiai sumurmėjo Kasparas, braukydamas ranka aukštyn pakeltą šuns snukį.

Kasparas vėl prisiminė šūvius: daugiau niekas nebešaudė. Bet kiek kartų jis pagalvojo apie šūvius, tiek kartų matė savo vaizduotėje briedį, įsibridusį ežere. Ir kodėl jam spaudžia krūtinę, tarsi širdis ką nors negero nujaustų?

Nuo ėjimo Kasparas sušilo. Jis atsisagstė uniforminio švarko apykaklę, nusiėmė kepurę. Valandėlę stovėjo vietoje įsiklausydamas į paslaptinę miško ošimą. Virš medžių viršūnių mėlynavo dangus, padabintas baltais debesėliais, ir pro vieną debesėlį kranksėdamas švystelėjo juodas kranklys.

Aitvaras buvo dingęs. Kasparas būtų pasėdėjęs didelės pušies paunksmėje ir surūkęs suktinę, bet tuo metu pasigirdo Aitvaro lojimas. Suo lojo be atvangos.

Sruogos kaprizai, kaip dažnai buvo kalbama, daugumai atrodo esą tik jo būdo bruožai. Iš tikrųjų būta ko kito, ir tas "kas kita" bent man buvo aišku. Tačiau, nors ir geriausias norus turėdamas, niekuo negalėjai padėti, nes buvome tik vergai, be tardymo ir be teismo sprendimo pasmerkti žūti. Tokioje padėtyje imtis kūrybos, mėginti išskelti tai, kas dar galutinai nebuvo užmūsta, -- galėjo tik nepalaužiamo būdo žmogus. Tokį žmogų mačiau Sruogos asmenyje, kuris sėdėdamas kampe prie geležinės lovos, beveik dvilinkas susirietęs, parašė vaiką, pavadintą "Pavasario giesmė". Kaip matote, veikalo pavadinimas jokiū būdu neatitinka aplinkos, kurioje merdėjome laukdami mirties.

Pabaigęs eiliuotą pjesę, Sruoga mums perskaitė ją. Visi mūsų prašymai, maldavimai kiek plačiau paaiškinti veiklą, o juo labiau jo pavadinimo prasmę, nuėjo niekais. Peržvelgęs gana mišrią klausytojų auditoriją, autorius nieko nepridėjo, nė vienu žodžiu nepaaiškino. Susižėrė rankraščio lapus, iškišo į kišenę ir tyliai išlindo iš kambario. Manau, kad eventuali mūsų kritika ar pastabos jam rūpėjo tiek, kiek rūpi pernykštis sniegas. Antra vertus, nebuvo ir kam ką nors esminesnio pasakyti, o į tuščią žodžių žiaurimą Sruoga nesileido įtraukiamas. Porai dienų praėjus, lyg ir jausdamasis apvylęs margąją auditoriją, pasiaiškino:

-- Velniai žinó, gal ir charmiškai pasielgiau, bet kitaip negalėjau. Pradžioje rodėsi, kad klausytojams gal ir įdomu, bet kai pabaigęs permečiau žvilgsniu ramiai sėdinčius, pamačiau keletą snaudžiančių, kitį kaip niekur nieko į lubas žiūrėjo, matyt, bijodami užmigti. Tačiau, kuriam biesui dar papildomai aiškinti ir veltui burną aušinti.

Tylėjau, bijodamas sugadinti autoriaus nuotaiką, kuri ir taip buvo prislėgta. Po valandėlės Sruoga pridūrė:

-- Žinai, kodėl ryžausi pasakyti? Norėjau parodyti, kas ir pačiame pragaro dugne gali-

PAVASARIO GIESMĖ PRAGARO DUGNE

"Nerašyti negaliu" sakė Sruoga.

R. MACKONIS

ma rašyti apie rojų; beviltiško rudens naktį galima puoselėti mintį apie pavasario rytą. Paradoksas, tiesa? Juk čia nieks nedainuoja, čia tik koliojasi ir staugia. Klauku. Bet parašęs jaučiuosi kiek lengviau. O nerašyti negaliu, Mackoni, negaliu. Rodos, rankos nudžius, pirštai atkris.

Sruoga tą vakarą nieko daugiau nepasakė. Tylėjau ir aš, tik karštai paspaudžiau storą, surambėjusią jo dešinę.

Kuriam laikui praėjus, pastebėjau, kad Sruoga vėl kažką rašo. Klausiamas tylėjo, neišidavė. Arba numodavo ranka, arba atsakydavo: "Patys niekai, glupstvos". Ir šiandieną nežinau, ką be "Pavasario giesmės" jis dar yra parašęs konclageryje. Rašydamas nervinosi ne vien dėl nepakenčiamų kūrybai sąlygų. Būkstavo ir dėl ko kito. Visų pirma, kratos metu grėš pavojus, kad rankraštis pateks į esesininkų rankas, o iš čia į gestapą. Kaliniui tokie atvejai galėjo baigtis liūdnai arba ir tragiškai. Parašęs lapą kitą, slėpdavo pakampiais ir nervingdamasis, tur būt, ne kartą sapnuodavo sunkaus savo darbo likimą, juo labiau, kad tai, ką turėjo sukūręs, bet kokiu kaina buvo pasiryžęs išsaugoti ir išnešti į laisvę, kuria visi tikėjome ir jos laukėme.

Išsvajota laisvė po truputį artėjo. Apie tai spėjiojome iš skelbiamų vokiečių karo vadovybės pranešimų, kurie juo toliau, juo darėsi sausesni ir santfresni.

Is viso to aiškėjo, kad frontas artėja, ir tuo pačiu mūsų likimas bus išspręstas: arba žūti, arba išeiti į laisvę.

Dienai kitaip praėjus, lageris buvo aklinai uždarytas, bokšteluose sustiprinta sargyba su kulkosvaizdžiais, kaliniai nesileidžiamai į darbą, laikraščiai ne-

pristatomi. Trumpai sakant -- panika. Pagaliau, iš sausio 24-osios į 25-osios dienos vidurnaktį buvome pakelti ir gavome įsakymą ruostis etapui. Sausio 25 dienos rytą, vos saulei patekėjus, pirmoji kolona, apie 800 kalinių, buvo išvesta iš lagerio.

Ruošdamiesi nežinomon kelionėn, dėliodami maisto atsargas ir šiaip trupučius, visi buvo mė sunervinti. Labiausiai betgi blaskėsi Sruoga, baugindamasis, kad, išeinant iš lagerio, nebūt daroma kratos. Gerai įvyniotus ir įristus rankraščius deda į vietą, po valandėlės ieško saugėnės. Tai vėl ištraukęs iš kuprinės mėgina išidėti užantin, bet atrodo įtartina. Pagaliau, nusikeikęs, subruka į kuprinę ir nenoromis nusišypojęs pasiguožia:

-- Ar Dievas ar velnias, vis tiek padės.

Kas padėjo, nežinau, bet pro vartus išėjome ramiai, nors esesininkai į vieno kito kuprinę ir buvo įkišę nagus. Saulė kilo kažkaip labai lėtai. Aplinkui apsnigti medžiai, didelis speigo sukaustytas rūkas, po kojomis girgžda kietas, blizgus kaip stiklas sniegas. Su Sruoga einame vienoje penkiukėje. Žingsniuojame mažas šalia milžino, lyg jo paunksmėje. Sruoga atrodo patenkintas. Rytuose dunda artilerija.

-- Girdi, kaip skaldo antausius. Tur būt, žiezirbos skyļa.

Palyginimas sruogiškas. Išiklausius, iš tikrųjų, atrodo, kad netoli, už keliolikos kilometrų, vieni kitiems stiprius antausius dalija. Sruoga, kaip ir mes visi, brisdamas giliu sniegu, atrodo patenkintas, pralinksmėjęs. Patenkintas, kad hitlerininkams artėja galas, linksmas, galėjęs išnešti savo veikalus. Tačiau nei jis, nei kas ki-

tas negalėjome numatyti, kuo baigsis šis kruvinasis mūsų etapas. Iki piet, kol dar nebuvo pavargę, nuotaika buvo beveik pakilusi. Į pavakarį ji pasikeitė, ir visus apėmė baimė, nes negalinčius eiti kalinius pradėjo... šaudyti ir užmūstuosius kojomis nuspirdavo į griovį.

-- Šėtono macis, -- krūptelėjo Sruoga. -- Prieš dvėsdama, bestija, visada žiauri, dvigubai plėšri. Baisu...

Mėginau raminti ir pats ramintis:

-- Nieko, profesoriau, nesiduosime. Mūsų būrys didokas. Vienam pavargus, kiti padės.

-- Vis dėlto dabar nesinorėtų nuriedėti į griovį. Šitiek pergyvenus, šitiek iškentėjus, žūti nuo hitlerinės kulkos į pakaušį būtų skriauda. O juo labiau, kad ši bestija vos kvėpuoja, ir ne šiandien, tai ryt pakratys kojas.

Sruoga buvo teisingas. Hitlerinė bestija po truputį baigė kruvinąjį savo gyvenimą, bet, prieš nudvėsdama, ne vieną tikstantį gyvybių pavertė lavonais. Tantai matėme savo akimis, beveik dvi savaites vedžiojami po kašubų apylinkes. Nebuvo tos dienos, kad pakeliui nebūt nužudyta po keliolika žmonių vien tik iš mūsų etapo. O tokių etapų iš lagerio išėjo keliasdešimt, kuriems lydėti Gdanskio apylinkėje buvo mobilizuoti visi esesininkai ir net seniai, vadina mieji "folksštürmeriai".

Po poros savaičių apsiostojome mažame Ganso kaimelyje, kuriame, misdami pusiaudvėselienu, išbuvo iki kovo 9 dienos.

Tais metais pavasaris buvo ankstyvas. Jau kovo pirmomis dienomis ūkininkai išėjo į laukus, čyreno vieversiai. Keletas savaičių tame užkampyje dešimtmečiais pavirto. Nuo arklinės, neslėdytos sriubos išgalėjo

nekruvinoji dezinterija, siautėjo dėmėtoji šiltinė, nes nebuvo pirties ir nieks nekeitė skalbinių. Kasdien mirdavo po keletą žmonių, ir per pusantro mėnesio šalia kaimelio išdygo didokos kapinės. Sargybos viršininkai kasdien ruošėsi mus išvesti į vakarus, bet to nepadarė, nes, kaip paaiškėjo, visas Pomeranijos kraštas (nuo Gdanskio iki Štettino) Tarybinės armijos buvo atkirstas. Kitaip sakant, patekome į maišą, iš kurio hitlerinės administracijos viršūnės ir kitokio plauko didikai iš Gdynės uosto mėgino pasprukti laivais. Retai kam pavyko.

Štai kodėl mes tūnojome mažame kaimelyje, laukdami tolesnių įvykių, kurie paaiškėjo kovo 9 dienos pietų metu, kada vakaruose sujudėjo fronto linija. Kilo panika. Per valandą apie pusantro tikstančio žmonių išsirikavo žygiui į... rytų pusę. Ir štai vėl drauge su Sruoga klampojame kalinių gretose. Einame nesustodami. Temstant pasiekėme nedidelę geležinkelio stotį. Kiek akim užmatai -- kaliniai, kaliniai: vyrai ir moterys. Aplinkui zuja esesininkai su šunimis, šalimais voros vežimų, traukiančių į rytus. Oras netikėtai subiuo. Pradėjo drėbti šlapias sniegas, lietus. Apie nakvynę pastogėje nėr ko svajoti. Suvaryti į didelį kiemą stybsojome, vis dar nedrįsdami sėsti ant drėgnos žemės. Mėginame reikalauti bent lašo vandens. Tušti norai, nors burna nuo papirusų išdžiūvusi. Ima temti, o sniegas drebia ir drebia. Kas kur stovėdami, nuvargę kaliniai sėda ant drėgnos žemės. Pagaliau taisomės "miegoti" ir mes. Kas ką turime, pasidedame po sėdim. Su Sruoga susėdame pečiaus vienas į kitą atsirėmę, lyg Siamo dvynečiai. Apsnigti peršlapome ir juntam, kad rūbai darosi drėgni, ima krėsti šaltis. Ūmai Sruoga pašoksta, lyg ką baisaus susapnavęs.

-- Velniai griebtu! Rankraščiai gali perslapti!

Drebančiomis, sustingusiomis rankomis pradeda atrišinėti

(Nukelta į 9 psl.)

-- Tur bū, kiškį pakėlė, -- šyptelėjo Kasparas. -- Tačiau keista, kad Aitvaras loja vis toje pat vietoje, -- pagalvojo eigulys.

Kasparas išiklausė. Jo išlavinta ausis buvo įpratus skirti kiekvieną miško garsą, kiekvieną šakos krebžtelėjimą ar paukščio riksmą.

Jis išgirdo žmogaus balsą. Žmogus garsiai keikė šunį, vydamas jį nuo savęs šalin, bet šuo puolė dar arčiau. Aitvaro lojimas virto įsiutusiu skalijimu, kuris nuolat stiprėjo, ir pagaliau uždusęs, šuo ėmė kimiai, pratisai staugti.

Siurpas nubėgo Kasparo nugara. Jis niekada nebuvo girdėjęs, kad jo mylimas šuo taip staugtų. Kasparo ranka nejučiomis pakėlė šautuvą.

Šūvis! Ir Aitvaro staugimas nutilo. Jis pasileido bėgti, kabindamasis už eglių šakų, klūpdamas, braukdamas nuo veido tekantį prakaitą. Visiskai uždusęs, senasis eigulys sustojo pelkės pakrašty ir atsirėmė į eglę, kad nenugriūtų, nes jam staiga pasidarė labai silpna. Jis matė žolyne gulintį nušautą briedį, kruviną Aitvarą bauriai iššieptais dantimis ir Katele, atsiklaupusį ant žemės su peiliu rankoje. Katelės marškinių rankovės buvo atraitotos.

-- Ech tu, gyvate! -- suriko Kasparas, nebepažindamas savo balso.

Katelė krūptelėjo. Peilis iškrito. Jis bejėgiškai sumosikavo rankomis, lyg būtų išvydęs vaiduoklį.

Jis žinojo, kad Kasparas nedovanos jam.

Kasparas žengė prie jo.

Žalsvoje Katelės akyse blykstelėjo negera ugnelė; jis siekė netoli, gulėjusio dvivamzdžio.

-- Mesk šautuvą! -- sugriaudėjo Kasparas.

Katelė šautuvo nemetė. Pašokęs nuo žemės, jis priglaudė jį prie pečių.

Kasparas glūstelėjo už eglės kamienu. Jis vos spėjo pasislėpti, nes tuo pačiu metu nuaidėjo šūvio trenksmas ir šratų spiečius nu-zvimbė pro šalį. Kasparui tarsi nudiegė koją; jis pajuto skausmą.

Katelė spruko giliau į eglių tankumyną.

Kasparas prisitaikė. Iššovė. Jis šaudė ir šaudė, drebančiomis iš įnirio rankomis užtaisindamas šautuvą. Jis nieko negalvojo, nieko nesvarstė. Jam nekilo mintis, kad jis gali užmušti Katele.

Ir staiga Kasparas pamatė jį visai arti. Katelė stovėjo nugara prisiglaudęs prie pušies. Jis buvo labai išblyškęs ir drebėjo. Jo šautuvas gulėjo samanose, -- šoviniai buvo pasibaigę. Katelė sunkstė:

-- Kasparai... dovanok... aš juckais...

Kasparas išikibo į jo švarko atlapus. Sutratėjo irdama medžiaga. Jis partrenkė jį ant žemės, paskiau pastatė priešais save ir bioškė atgal. Katelė atsitrenkė į pušies kamienu. Kasparas mušė jį negailestingai. Jo nesulaikė nei kraujas, čyurklėmis žliaugiantis iš Katelės nosies, nei pasigailejimo maldavimai.

Jėgos netikėtai apleido Kasparą. Nuovargis laužė visą kūną, gelė sužeistą koją.

Kada Kasparas šlubčiodamas sugrižo prie pelkės, išdidi negyvo briedžio galva ilsėjosi tarp paparčių. Aplink žaidą kakle buvo sutūpusios musės; jos gerė dar šiltą kraują.

Liūdesys užgulė eigulio krūtinę. Jis norėjo pašaukti Aitvarą, bet prisiminė, kad šuo nušautas.

Jis atsisėdo ant kelmo, suėmė rankomis galvą. Taip sėdėjo ilgai, jausdamasis pasenęs ištisu dešimtmečiu. Paskiau jis nustebeš pažvelgė į savo rankų delnus: delnai buvo drėgni. Nejaugi jis verkė?

☆

Pavasario giecė...

(Atkelta iš 8 psl.)

mazgas. Imuosi padėti, nors ir mano pirštai sustingę. Pagaliau šaip taip atnarpiojame, ir šruoga, ištraukęs suvyniotus rankraščius, atsistoja, o tai, kas jam brangiausia, deda užantui, ir mes vėl daromės šiamo dvynečiai. Šniagas nenustoja drėbęs. Šalmais sutūpę kaliniai atrodo daugiau panašūs į apnigtus krūmus, negu į žmones. Tik kartas nuo karto vienas kitas pasoksta, nusikrato sniegą, sukietėja. Kas turi, suka bankrotą ir galvą palenkęs užsivėko. Netoliese į rytų pusę strimagalviais lekia automobiliai, pridengtais prožektoriais nusiųdami kelį.

Kaip mes praleidome tą naktį -- tiksliai nusakyti neįmanoma. Gal būtų, valandą kitą buvome užsnūdę, gal mintimis apžvelgėme visą gyvenimą, kuris kiekvienu momentu galėjo nutrūkti. Žinojome, kad laisvė čia pat, už dviejų-trijų kilometrų, o is tiesų ji kabėjo kaip ant siūlo.

Auštant kaliniai šmė kiti, prasidėjo kalbos, keikimai, maldos. Dar valanda, ir mus šmė rikiuoti tolimesnei keltonei. Baigiant rikiuoti, rytų pusėje sudundėjo prietankiniai pabūklai, praplūpo kulkozaidžiai. Esmininkai, lyg apkvaikę, lakstė į visas puses nesavais balsais saukdami:

-- Los, los!...

-- Zinau, ką? -- prabilo šruoga.

Zvilgteršjęs į profesorių, nusigandau. Atrodė visiškai pasikeitęs, kažkaip sunykęs, veido išraiška ir akių žvilgnis šodžiais neapibūdinamas. Valandėlę patyrišjęs, tarė:

-- Lieku.

-- Profesoriau! -- šūktelėjau.

-- Zinau. Bet jaučiu, kad protas ima maišytis. Tu teisus, likti pavojinga. Atsisakius eiti, vietoje gali nudūsti.

-- Taigi.

-- O vis dėlto neisiu, lieku. Jaučiuosi lyg sudaužytas ir žinau, kad eiti negalėsiu, nušaus pakelui kaip suni ir numes į ravę. Ne, lieku. Jei čia nušūdysi, bent būsiu palaidotas. Nutarta, lieku.

-- Los, los, sneler, sneler! -- šūkavo esmininkai.

-- Profesoriau!

-- Zinau, ką tu galvoji! Jei tiksi gyvas, parašysi, kad kartą kartos, žinotų, ką milijonai žmonių iškentėjo ir kiek milijonų žuvo kankinių mistimi. O tu?

-- Ir aš taip pat.

-- Parašysi?

-- Būtinai.

-- Žiūrėk, neapgauk.

-- Ne. Padarysiu, ką galėsiu ir kaip sugebėsiu.

-- Los, los!...

-- Na, miegas profesoriau.

-- Lik sveikas, Mačkoni. Š laikykis, iki pasimatymo Vilniuje.

-- Taip, profesoriau, Vilniuje.

Šruoga, negalėdamas stovėti, vėl sudrėbo ant kuprinės. Aš, pamojavęs ranka, vienas paskutinųjų išjungiau į suformuotą kalinių koloną.

LIETUVIAI TELEVIZIJOJE...

(Atkelta iš 7 psl.)

Šokis žavi žiūrovo akį. Rūtos ansamblio šokėjai yra padarę didelę pažangą šokio technikoje bei išpildyme. Šokyje jaučiasi lengvumas. Tai nuopelnas Jadvygos Matulaitienės, kuri būdama viena geriausių šios rūšies specialistų, jau antrus metus nenuilstamai tobulina Rūtos šokėjus. Talentingoji mokytoja praturtina šokių repertuarą vis naujais šokiais, pav.: dzūkų polka ir kt. Gaila, kad televizijoje tebuvo parodytas tik vienas puikiųjų lietuviškų šokių.

Vilniaus vaizdus berodant, trumpai atpasakota Vilniaus miesto istorija ir jo reikšmė Lietuvai, kaip politinio bei kultūrinio šalies centro.

Gražiai nuskamba skautai vyčiai. Jie, vadovaujami Mykolo Liuberskio, dainuoja "Vilniaus kalneliai."

Vienas stambesnių veikalų šioje programoje buvo ištrauka ir finalas iš Jono Čižausko kantatos "Vilniau, seneli". Čia Rūtos ansamblio choras skambėjo įspūdingai.

Ištraukę iš B. Brazdžionio "Kunigaikščių miestas" gražiai deklamuoja R. Vilkučiai.

Jaudinantis momentas, tai Lietuvos kariuomenės įgytavimas į Vilnių 1940 m. Šie neužmirštami vaizdai išspaudžia ašarą. Puikiai derinasi su žygiuojančia Lietuvos kariuomene K. V. Banaičio daina "Žygis į Vilnių". Ją išpildė skautų vyčių oktetas.

Pasakotojas, aktorius J. Daubėnas, primena šv. Kazimierą. Rūtos choras gieda Aleksio "Šv. Kazimiero gies-

mė". Jos metu maldą į šv. Kazimierą atkalba kun. M. Kemežys. Programa buvo pradėta ir baigta "Lietuviais esamės gimę."

Visoje programoje tebuvo tik vienas komerciinis skelbimas, tai iš Kearny, New Jersey Schuyler taupomosios ir skolinamosios įstaigos. Ši lietuviška įstaiga jau kelintą kartą paremia lietuviškąją televiziją.

Šią televizijos programą režisavo Almus Šalčius.

Po programos Elizabetho lietuvių salėje įvyko kuklus pobūvis. Jo metu kalbėjo J. Stukas, kleb. kun. M. Kemežys, Liet. gen. kons. J. Budrys, J. Čižauskas, K. Bagdonavičius, L. Stukas ir S. Goštautas. Dainavo Skautų Vyčių oktetas. Pobūvi pravedė Alg. Kačanauskas.

O. Skurvydienė

VAIŠINOSI IŠ LIETUVOS GAUTAIS PRODUKTAIS

Kovo 9 d. pas Anelę Augustienę, Richmond Hill, įvyko įdomus pobūvis. Svečiai bei viešnios buvo vaišunami iš Lietuvos gautais produktais: baravykais, medumi, džiovintais sūriais ir t. t. Vaišėse dalyvavo Zemaičiai, Ivonis, Linertai, Ambrasai, Vainauskai ir k.

MINĖSIME LIETUVOS NEPRIKL. ŠVENTĘ

Philadelphia, Pa. - Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo 40 metų sukakties minėjimas neįvyko vasario 16 d. dėl nepaprastai blogo oro -- baisios sniego pūgos.

Minėjimas įvyks sekmadienį, kovo 16 d., 3 val. p. p. Lietuvių Muzikinio Klubo salėje, 2715 E. Allegheny Ave.

Mūsų pareiga gausiai atsilankyti, kad pakviestieji svečiai, kongresmanai ir kiti, matytų, kaip mes branginame savo tautą ir laisvę.

Mūsų pareiga šauktis į pasaulio sąžinę, kad be laisvos Lietuvos negali būti nei laisvo pasaulio.

Mūsų pareiga aukoti Amerikos Lietuvių Tarybai Lietuvos laisvinimui iš vergijos jungo. Ir tai turi būti ne kaip išmaldos auka, bet kaip suprantančių laisvės svarbą. Taigi būkime dosnūs per šios šventės minėjimą.

Vasario šešioliktoji mūsų kovos, vilties ir laisvės šventė!

V. K.

Bruno Mineta, kuriam ligoninėje buvo padaryta operacija, dabar sveiksta namie.

AKADEMIKŲ SKAUTŲ VEIKLA NEW YORKE

V. Virbickas, S. Sirusas ir R. Cenkus sudaro studentų skautų Korp. Vytis finis semestri rengimo komisiją.

Jurgis Birutis, New Yorko studentų skautų Korp. Vytis skyriaus junjoras, yra pakviestas New Yorko studentų poveikio baltiaus rengimo komisijos pirmininku.

Skautų vakaras yra rengiamas šeštadienį, balandžio 19 d. Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyne.

VIRŠUJE: Pracitą sekmadienį Newarko įvykusios lietuviškos televizijos programos dalyviams paskiau buvo surengtas priėmimas, kuris įvyko Elizabetho lietuvių salėje. Nuotraukoje matomi: Liuberskis, Kezys, Ralys, Karmazinas, Zubavičienė, Skurvydienė, Statkevičius, Lapurka, Čižauskas, konsulas Budrys, Laurinaitis, Šalčius, Daubėnas, Stanaitytė, Dulkis, Šalna, Bagdonavičius, Kačanauskas, kun. Kemežys, Stukas su broliu Liudviku ir kiti.

SLA KP. SUSIRINKIMAS

Baltimore, Md. - Kovo 9 d. įvyko SLA 64 kuopos susirinkimas Pild. Tarybos rinkimams. Nors susirinkimas buvo šauktas atviruokais, bet iš 100 kuopos narių atėjo tik 32. Balsavimo pasekmės buvo tokios: prez. P. Dargis 20 balsų, Vrebalis 12. Viceprez. J. Maceina 20, Trečiookas 12. Išd. N. Gugis 14, A. Čapliskas 18. Išd. Glob. Mikužiūtė 18, Briedis 26, J. Arlauskas 16. Dr. Kv. Biežis 26, Zalatorius 6.

Po balsavimo buvo pasiūlyta seimui įnešimas panaikinti Apšvietos komisiją, kuri SLA nereikalinga, o jos užlaikymas daug kainuoja.

Be to, buvo pareikšta nepasitenkinimas P. Taryba, kuri šimet pasiėmė sau teisę patį už save vesti agitaciją SLA lėšomis, kas dar Susivienijimo istorijoje nėra buvę.

SLA kuopos rinkdamos P. T. kandidatus, turėtų balsuoti už tuos, kurie yra arčiau centro.

N.

Pabaltijo Moterų Tarybos posėdis

Neseniai Ligijos ir Broniaus Bieliukų bute įvyko Pabaltijo Moterų Tarybos posėdis, kuriame, be daugelio svarstytų klausimų bei užsimojimų, nutarta šių metų spalio mėn. ruošti suvažiavimą Wasingtone kviečiant jame dalyvauti visas Pabaltijo moterų organizacijas, veikiančias JAV ir Kanadoj.

Taip pat prie artimiausių darbų numatyta Jungtinių Tautų sekančioj sesijoj New Yorke Pabaltijo moterų vardu padaryti pranešimą. Be to, birželio mėn. sukaktį mininti, išleisti atsiskaukimus anglų kalba ir išplatinti per JAV moterų organizacijas.

Suvažiavimo rengimo komiteto pirmininke sutiko būti Br. Tautvilienė iš Wasingtono, Liet. Mot. Atstovybės Klubo pirmininkė.

Posėdyje dalyvavo latvių Mot. Ats. pirm. I. Druva, Akademikų klubo pirm. O. Gulbis, rašytoja K. Dale, esčių Mot. Ats. pirm. M. Jurma, Klubo pirm. E. Saue.

Lietuves atstovavo Pabaltijo Moterų Tarybos pirm. Ligija Bieliukienė, R. Budrienė, Mot. Ats. klubo pirm. V. Leskaitienė, Moterų Vienybės pirm. P. Šimėnienė, dr. M. Kregždienė, M. Bezumavičienė ir E. Čekienė.

Adv. A. Ošlapias su šeima persikėlė į naujai nupirktus namus, 3999 48th St., Sunnyside Gardens 4, N. Y.

J. Sinkevičienė, vietos vienybiete, šiuo metu atostogauja Miami, Floridoje.

Karl Albrecht, žinomas biznierių, praleidęs su žmona Nellie atostogas Miami Beach, Floridoje, grįžo namo.

J. Baliūnas, pabuęs keturias savaites Miami, Floridoje, šiomis dienomis grįžo į Brooklyną.

Inž. J. Gimbutas su žmona dr. Marija buvo atvykęs iš Bostono dalyvauti archeologų bankiete, New Yorke. Gimbutai buvo Bieliukų svečiai.

V. Petrušienė, biibliografo Ružancovo duktė, buvo atvykusi iš Danville, Ill. dalyvauti savo dėdės dr. A. Elsbergo laidotuvėse.

V. Abeciūnas, žinomas biznierių New Britaine, Conn., turėjo sunkią operaciją, bet jau grįžęs namo ir sveiksta.

Sofija Serėnienė, buvusi Malkevičiūtė, ieško Tamaros Arlauskaitės, Jurgio duktės, gyvenusios Tauragėje. Prašo atsiliepti šiuo adresu: S. Serėnienė, Gedimino g-vė 42, b. 4, Kaunas, Lithuania.

Minėjimas bus kovo 23 d.

NEWARK, N.J. -- Lietuvos nepriklausomybės 40 metų sukakties minėjimas rengiamas kovo 23 d., 3 v.p.p. šv. Jurgio salėje, Newark (180-2 New York Ave.). Kalbas pasakys: gubern. Robert B. Mayner, kongres. Peter W. Rodino, Newarko metus Carlin, A.A. Salvest, valst. gynėjo pad., Lietuvos atstovas Wasingtone 7. Kajekas, prel. Balkunas ir redakt. Tysliava. Meninėje programoje dainuoja: Ritos liet. ansamblis, vad. A. Kazanausko ir New Yorko skautų Vyčių oktetas, vad. M. Liuberskio. Solistai: Diana Mockeliūnas, Louis Stukas ir Fred Lucka.

Visi kviečiami atsilankyti, tautiškai atsigaivinti ir materialiai paremti Lietuvos laisvinimą.

EKSKURSIJA Į CLEVELANDĄ
Balandžio 12-13 per Atvelykų Rytų Sporto Apygarda organizuoja ekskursiją į S. Amerikos Sportines Žaidynes, Cleveland, Ohio.

Išnuomos modernus su visais patogumais autobusas. Kelionės kaina ten ir atgal \$19.50. Išvyksime balandžio 11 d. 8 val. vak., nuo Lietuvių Atletų Klubo patalpų, 1332 Halsey St., Brooklyn, 27, N.Y. Norintieji vykti į Clevelandą registracijos bei informacijos reikalu prašome kreiptis pas Algirdą Rūzgą, telefonų HY 9-7209.

Rytų Sporto Apygarda

Būkite tikri, kad jūsų dovanojamieji siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar kitas Sovietų Sąjungos dalis

Yra 100% apdrausti. Siųsdami savo paketus, būkite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizuotą firmą ir reikalaukite apdraudros įrodymo.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau kaip 25 metai. Mes didžiujamės savo mandagiu, asmeniniu, atidžiu ir greitu patarnavimu. Gautus paštus siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame sąskaitą per 24 valandas.

Atsilankykite į bet kurį mūsų Skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliūdytą kopiją mūsų apdraudros poliso NUO DURŲ IKI DURŲ.

Reikalaukite mūsų puikių katalogų

GLOBE

PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street
Philadelphia 6, Pa.
WALnut 5-3455

1991 Broadway
New York 23, N. Y.
Tel. LYceum 5-0900

4102 Archer Avenue
Chicago 32, Illinois
Tel. FRontier 6-6399

1313 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio
Tel: UTah 1-0807

390 West Broadway
So. Boston 27, Mass.
Tel. ANDrew 8-8764

6446 Michigan Avenue
Detroit 10, Michigan
Tel. TASHmoo 5-7560

683 Hudson Avenue
Rochester, N. Y.
Tel. BAKER 5-5923

39 Raymond Plaza, West
Newark 3, N. J.
Tel. MITchell 2-5334

PADĖKA

Stamfordo Lietuvių Bendruomenė nuoširdžiai dėkoja New Yorko Skautų Vyčių oktetui ir jo vadovui Mykolui Liuberskiui už atliktą Vasario 16 minėjimo koncertinę dalį. Oktetas tą gausią ir žavią programą atliko neimdamas jokio užmokesnio. Ačiū.

Rengimo Komisija

SEKMADIENĮ FUTBOLAS

Sekmadienį, kovo 16 d., New Farmers Oval, Middle Village, N. Y., įvyksta draugiškos futbolo rungtynės su BW Gottschee. Pirmą komanda 3 v. p. p. Abiejų komandų rezervinės 1 val. p. p.

Gegužės 25 d. Schwaben Hall Brooklyne, Operetės choras stato lietuvišką veikalą su tautiniais šokiais, dainomis ir vaidinimu. Režisuos V. Žukauskas. Ši penktadienį Pil. Klube pasitarimas.

JOHN BALTADUONIS
Frankford Avenue
C A F E
1700 Frankford Avenue
PHILADELPHIA, PA.

TRAUN'S BAR RESTORANAS IR BARAS

AUGUST TRAUN, Savininkas

N. E. Cor. 7th ir Dauphin Street, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-9785

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601-3 SO. SECOND STREET, PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)

1113 MT. VERNON ST. PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

LIETUVIŠKI SŪRIAI

Lietuviški sūriai, gaminami Michigan valstybėje yra švieži nes jie atgabenami lėktuvais:

Petro LISAUSKO krautuvėje taip pat galite gauti lietuviškos Boston Baking Co. gamybos duonos, lietuviškų desrų ir šviežių, tiesiai iš farmos atvežtų kiaušinių. LISAUSKO krautuvėje gaunami tik švieži produktai.

PETRAS LISAUSKAS

64-09 CLINTON AVENUE MASPETH, N. Y.
(Prieš Maspetho Lietuvių baznyčia) Tel. TW 4-8087

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

ORMAN & MICHELSON

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

M. AND Z. COLLISION WORKS

JULIUS MALDUTIS

Sulankstytų automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas

937 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
(Tarp Morgan ir Bushwick Ave.) Tel. EVERgreen 8-9794

REPUBLIC WINE & LIQUOR STORE

MARIJONA IR JURGIS JOKUBAIČIAI
322 UNION AVENUE
BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 7-2089

DIDELĖS NUOLAIDOS SIUNČIANTIEMS
PAKIETUS Į LIETUVĄ!

Tik asmeniškai atsilankę, galėsite įsitikinti, koks didelis vyrų ir moteriškų medžiagų pasirinkimas

Mūsų krautuvėje gausite viską, kas tik reikalinga jūsų artimesiems Tėvynėje pradžiuginti.

Vilnonės, šilkinės ir kitokios medžiagos žemesnėmis kainomis, negu kitur.

DORION MFG'S OUTLET STORES, INC.
148-09 Jamaica Avenue Jamaica 35, N.Y.
(Išlipti Sutphin Blvd. Stotyje) Tel. AXtel 7-6082

Draudimo reikalais, taksų paruošimas, Notarinių dokumentų tvirtinimui, kreiptis į
JUOŽĄ ANDRIUSĮ

GENERAL INSURANCE BROMER - NOTARY PUBLIC
Uzpildomi federaliniai ir valstybės takasai, tvirtinami dokumentai ir atliekami visu rusių draudimai: gyvybės, namų, baldų, automobilių, biznių ir t.t. Geras Patarnavimas.
87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Kasdien iki 8 v.v. Sest. iki 6 v.v. Tel. Virginia 7-4477

Visame New Yorke nerassite gražesnių ir patogesnių salių kaip

GRAND PARADISE

Ką nerengtumėte: koncertą, vestuves, prakalbas ar šokius -- salėse gali tilpti nuo 25 iki 2000 dalyvių. --

J. WEINSTEIN, Reikalų Vedėjas

320 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 7-1123

PARK FLORIST
MATTHEW MAZEIKA,
Savininkas.

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

80-15 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
(Skersai nuo Haven teatro) Tel. Virginia 9-3112

FIRE - AUTO - LIABILITY - BURGLARY - GLASS PLATE

ROBERT F. NARK

APDRAUDOS SPECIALISTAS

26 Court Street 700 Caroline Ave.
Brooklyn 1, N. Y. N. Valley Stream, N. Y.
Main 4-6400 Valley Stream 5-0783
LIFE - HEALTH - ACC. HOUSEHOLD - COMPENSATION

Lietuviai Advokatai

CLEMENT A. VOKET
(Vokietaitis)
41-40 74th STREET
Jackson Heights 73, N. Y.
NEWton 9-6620

K. W. MICHELSON
87-14 111th Street
Richmond Hill 18, N. Y.
Virginia 6-6060

ST. BREDIS, Jr.
37 Sheridan Avenue
Brooklyn 8, N. Y.
APplegate 7-7083

A. J. WESLAN
16 Court Street
Brooklyn, N. Y.
TRiangle 5-6116

A. ANDRIUSKEVIČIUS

Laikrodininkas - Juvelyras
Didelis pasirinkimas
BRANGENYBIU
485 Grand Street
Brooklyn 11, N. Y.
Tel. EVERgreen 4-2318

BILL'S BAR

(Buv. Atletų Klubo name)
W. OSIPAIŠKAS
Savininkas
Geri gėrimai, geras maistas,
draugiška nuotaika
168 MARCY AVENUE
Brooklyn 11, N. Y.
EV 4-9709

MISIŪNŲ DEGTINĖS KRAUTUVĖ

RAY'S LIQUOR STORE

Juozas ir Izabelė Misiūnai, sav.
Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.
Ivairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai.
103-55 LEFFERTS BLVD., RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

BARAS IR RESTORANAS

JULIUS DAUGMAUDIS, Savininkas
Stiklinis baras. Viena gražiausių užėigų Brooklyne,
273 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 4-9533

HELEN POVILANSKIENE

Baras - Restoranas - Salė šeimyninėms pramogoms
158 GRAND STREET BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: EVERgreen 4-9737

NORITE GEROS -- MENIŠKOS FOTOGRAFIJOS

Portreto, šeimos, vaikų, įvairių progų - vestuvių,
krikštynų, gimtadienių, pobbvių ir pan. nuotraukų.
Jums geromis sąlygomis padarys
VYTAUTAS MAZELIS
422 Menahan Street, Ridgewood, Brooklyn, N. Y.
Tel. HY 7-4677

WINTER GARDEN TAVERN, Inc.

BARAS - RESTORANAS
VYT. BELECKAS
Savininkas

Salė vestuvėms, susi-
rinkimams, parengimams

1883 MADISON STREET
Brooklyn 27, N. Y.
(Prie Forest Ave. Stoties)
Tel. EV 2-9586

**LIETUVIŠKA DUONA - LIETUVIŠKAS SŪRIS
LIETUVIŠKOS DEŠROS IR SKILANDŽIAI**

JONAS ANDRULIS
Michigan Farm Cheese, Inc.
Fountain, Michigan

PETRAS LISAIŠKAS
64-09 Clinton Avenue
Maspeth, New York

LITHUANIAN BAKERY
131 Inslee Place
Elizabeth, New Jersey

Norintieji įsigyti šių skanių lietuviškų produktų, kreipiasi į jų gamybos genera-
linį atstovą PETRĄ LISAIŠKĄ, 64-09 Clinton Avenue, Maspeth, New York.

Tel. TW 4-8087

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS GARŠVA

231 BEDFORD AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 8-9770

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. EVERgreen 7-4335

MATHEW P. BALLAS FUNERAL HOME

MATHEW P. BALLAS ALB. BALTRUNAS-BALTON
Direktorius Reikalų Vedejas
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STAgg 2-5043

SHALINS FUNERAL HOME

F. W. SHALINS, Jr. J. B. SHALINS
84-02 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN, N. Y.
KOPLYCIA LAIDOTUVEMS Tel. Virginia 7-4499

AUGUST P. GUSTAS, Inc.

AUGUST P. GUSTAS, Prezidentas
354 MARCY AVENUE BROOKLYN, N. Y.
KOPLYCIOS SUTEIKIAMOS IR KITUR Tel. EVERgreen 7-4774

ROGERS FUNERAL HOME

P. RADZEVICIUS, Direktorius
410 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
Telefonas: STAgg 2-4409

Visi šie laidotuvių direktoriai išnuomoja automobilius
(įvairiems reikalams).

VIENYBĖ

PAS MUS

PASKAITA MOTERŲ VIENYBĖS POBUVYJE

Prel. J. Balkūnas ir red. J. Tysliava kalbės Lietuvos nepriklausomybės atstatymo 40 metų sukakties minėjime, kovo 23 d. Newarke.

Jonas Mažionis, Valstybės Departamento pareigūnas Washington, D. C., buvo sunkiai susirgęs. Grįžęs iš ligoninės, turės dar porą savaičių pabūti gydytojų priežiūroje.

A. Senikas, E. Čekienė, A. Daunys, K. Siliūnas ir A. Petrikas šiomis dienomis buvo perrinkti į Lietuvos Nepriklausomybės Fondo valdybą.

Jonas Šimėnas, žinomas vietos biznierių, su žmona išvyko atostogų į Floridą.

J. Krukauskas, 102 Van Buren St., Newarke, atidarė restorano-saliūno biznį. Formalus atidarymas bus kovo 29 d.

K. Kepalas, A. Eldukevičius, J. Gerdvilienė, V. Padvarietis ir B. Svalbonas sudaro naują LB pirmosios New Yorko apylinkės valdybą. Kontrolės Komisijoje: B. Kulys, J. Makauskas ir J. Pakalka.

Stepas Mackevičius su žmona persikėlė į naują butą: 144-12 Village Road, Apt. A., Parkway Village, Jamaica 35, New York.

Senj. Gerimantas Penikas yra susukęs spalvuotą filmą iš New Yorko skautų - skaučių gyvenimo, kuri bal. 19 d. bus rodoma Apriškimo par. salėje, Brooklyne.

A. Landsbergis Korp. Vytis New Yorko skyriaus susirinkime kovo 4 d. pravedė turiningą pašnekesį ir įdomias diskusijas apie lietuvių literatūrą, lyginant ją su kitų tautų literatūra.

A. M. Vokietaitis, bas-baritonas, dalyvavo Arthur Godfrey televizijos programoje, be to, kovo 11 d. Hartforde vaidino "Aida" operoje.

Aleksandra Merker

Moteryų Vienybė kasmet duoda paskaitų įvairiomis temomis -- sveikatos, grožio, dieto ir t. t. Šį kartą yra pakviesta dailininkė Aleksandra Merker, kuri duos paskaitą apie meną. Ši talentinga dailininkė surinko įdomios medžiagos vaizdinę Europoje. Ji patieks savo išpūdžius temoje: "Kellonė Europoje mano akimis."

Kviečiamos narės ir viešnios iš kitų draugijų atvykti į šį Moteryų Vienybės socialų susirinkimą, kovo 18 d., 8 val. vak., 86-04 94th St., Woodhaven, L. I., N. Y.

Pranešama, kad ir šiemet Moteryų Vienybė rengia Pavasario Balių, gegužės 17 d. Pereitais metais svetainė buvo per maža, todėl šiemet paimta didesnė.

M. Jokubaitienė

**Nepamirškite
atnaujinti
prenumeratos**

ŠVENTĖ GREAT NECKE

Vasario 22 d. Great Necke įvyko iškilmingas Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukakties minėjimas.

Minėjimas pradėtas Amerikos ir Lietuvos himnais ir už žuvusius dėl Lietuvos laisvės Operetės Choras giedojo maldą "Žuvusiems šauliams". Dipl. teisininkas Jonas Jakučionis labai įdomiai apibūdino šventės istoriją ir jos reikšmę. Po šios kalbos sekė aukų rinkimas Lietuvos laisvinimo reikalams.

Meninėje dalyje mažieji Violeta Alilionytė ir Antanas Miklas, pasakė šiai dienai pritaikytus eilėraščius, o Operetės Choras, vadovaujamas muz. Mykolo Cibo, išpūdingai išpildė keletą lietuvių kompozitorių dainų.

Henrikas Miklas, Petras Povilaitis ir Juozas Šavinis sudaro naują LB Great Necko apylinkės valdybą.

Almus Šalčius su kitais pabaltiečiais suorganizavo, kooperatyviniais pagrindais turistinę grupę, kuri šią vasarą lėktuvu organizuoja kelionę į Europą. Gautos žemos-ekskursinės kainos. Kam įdomu, skambinti A. Šalčiui, tel. HU 7-1582.

Stefai Dimienėi, bet ne Stasei Dimienėi, kaip per klaidą pereitame Vienybės numery buvo paskelbta, Dantų Gydytojų Draugija New Yorke reiškia užuojautą dėl jos motinos mirties.

APAČIOJE: Praeitą šeštadienį, kovo 8 d., Maspetho Lietuvių Klube įvyko Kazimierams pagerbti balius. Pirmoje eilėje, kairėje pusėje, su tamsiais kostiumais sėdi keturi Kaziai: Gutauskas, Bertulis, Podžius ir Venckevičius. Už jų, su šviesiais kostiumais, stovi kiti keturi Kaziai: Bagočiūnas, Lisauskas, Šabūlis ir Sinkevičius. Tarp svečių matomi: Diržiai, Albrechtai, Lisauskai, Kalvaičiai, Podžiuvienė, Briedienė, Bernatavičius, Venis ir kiti.

V. Maželio nuotrauka

Rūta Lee Kilmonytė vaidino vienos valandos televizijos programoje veikale "In the Dead Hills" -- praėjusią savaitę.

Fil. dr. H. Lukaševičius New Yorko skautų Tauro tunto iškilmingoje sueigoje Vasario 16 proga davė įdomų pašnekesį. Ta pačia proga trumpai kalbėjo ir fil. dr. kun. Nekrašius.

JIEŠKOMI

Matas Dėdelė (Dedialo), gyvenęs Hamtramck, Mich., taip pat Antanas ir Petronėlė Steponaičiai, gyveną New Yorke ar Newarke, prašomi atsilipti šiuo adresu: Jonas Jasys, 102 Montgomery Pl., Paterson, N. J. Jiems yra žinių iš Lietuvos.

JIEŠKOMA

vasarvietei patyrusi šeimininkės padėjėja, visam vasaros sezonui -- 3 mėnesius. Geros sąlygos. Skambinti telefonu MI 7-2181 dėl susitarimo.

Prudencija Bičkienė, sopranas iš Chicagos, kaip praneša New York Times, yra viena iš aštuonių dainininkių, laimėjusių American Opera audicijas, buvusias Cincinnati, Ohio. Originaliai, konkurse dalyvavo 1000 dainininkų, iš kurių 300 buvo atrinkti baigiamajam konkursui. Iš šio skaičiaus, operos konkursą laimėjo aštuoni, jų tarpe ir P. Bičkienė, kuri su kitais konkurso laimėtojais, birželio mėnesį vyks į Italiją tolimesnės studijoms. Be to, ji turės progos pasirodyti operos spektakliuose Milane ir Florencijoje.

Šeštadienį, KOVO 22 D. 7 val. vak.,
A. L. PILIEČIŲ KLUBE
280 Union Avenue, Brooklyn, N. Y.
įvyks **KARIO** rengiamas

GROŽINĖS LITERATŪROS VAKARAS

kuriame skaityti savo kūrybą yra pakviesti šie rašytojai:

J. Aistis, O. Balčiūnienė, V. Bražėnas, S. Butkus, K. Grigaitytė-Graudušenė, V. Jonikas, P. Jurkus, N. Mazalaitė, J. Rūtenis, A. Škėma, S. Zobarskas ir L. Žitkus.

Muzikinėje dalyje skambins pianistė **A. Kepalaitė**. Programai vadovaus **B. Balčiūnas**.

MIELAM VINCUI PREIKŠTUI MIRUS

Jo žmonai ir sūneliams
Motinai ir broliui su šeima

nuoširdžiausią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

**JONAS BARTKEVIČIUS
AMALIJA BARTKEVIČIENĖ
MARIJA IR LEONAS NOREIKAI**

